

RISTIJÄRVI
hyvän iän kunta

TALOUSARVIO 2019

TALOUSSUUNNITELMA vuosille 2020 - 2021

Kunnanhallitus 19.11.2019 § 199
Kunnanvaltuusto 12.12.2018 § 30

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu	
1.	YLEISPERUSTELUT	
1.1	Talouden yleinen kehitys	3
1.2	Kainuun alueen talous	5
1.3	Ristijärven kunta	5
1.3.1	Taloudelliset lähtökohdat	6
1.3.2	Talouden tasapainottaminen	9
1.3.3	Henkilöstö	10
1.3.4	Väestölliset lähtökohdat	11
1.3.5	Työllisyys	11
1.4	Kuntastrategia	12
1.5	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	13
1.6	Talousarvion täytäntöönpano ja sitovuus	13
2.	TALOUS	15
2.1	Talousarvion toimintakate vastuualueittain	15
2.2	Tuloslaskelma	16
2.3	Investoinnit	17
2.4	Rahoituslaskelma	18
2.5	Kokonaistulot ja –menot	19
2.6	Riskien hallinta ja sisäinen valvonta	21
3.	TALOUSARVIO VASTUUALUEITTAIN	22
	Vaalit, Kunnanvaltuusto, Tarkastuslautakunta	22
	Yleinen hallinto	23
	Sivistyspalvelut	32
	Tekniset palvelut	39
	Maaseutupalvelut	43
	Lupa- ja valvontalautakunta	45
4.	HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	47
5.	KONSERNIN TAVOITTEET	49
LIITTEET		

Kainuun sote- kuntayhtymän maksuosuus 2019
 Hallinnon tukipalveluiden maksuosuus 2019
 Tulolaskelma, SAP
 Investoinnit, SAP

1. YLEISPERUSTELUT

1.1 Talouden yleinen kehitys

Valtiovarainministeriön syyskuussa 2018 julkaiseman taloudellisen katsauksen mukaan vuodesta 2018 on tulossa nykyisen suhdannevaiheen paras vuosi, sillä talouskasvun ennakoitaan kiihtyvän vielä hieman viimevuotisesta. Suomen talouden kasvu hidastuu kuitenkin selvästi noin 1,5 prosentin vuosikasvuihin tulevina vuosina. Työllisyyden kasvu on alkuvuoden aikana ollut nopeaa. Työllisiä on syksyllä 2018 enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Työllisten määrä kasvaa 0,9 % v. 2019 ja 0,6 % v. 2020. Työllisyysaste nousee 72,4 prosenttiin v. 2019 ja edelleen 73 prosenttiin v. 2020. Talouskasvun hidastuminen tulee hidastamaan myös työllisyyden kasvua.

Julkisen talouden rahoitusasema kääntyy ylijäämäiseksi vuosikymmenen taitteessa ja velka suhteessa bruttokansantuotteeseen laskee. Julkista taloutta tasapainottavat lähivuosina hyvä talous- ja työllisyyskehitys sekä hallitusohjelman mukaiset sopeutustoimet. Suhdanneluontainen julkisen talouden vahvistuminen ei kuitenkaan turvaa kestävästä julkisen talouden rahoitusta pitkällä aikavälillä. Rahoituksen ennustetaan pysyvän tasapainon tuntumassa vuoteen 2022 saakka.

Hallituksen asettamat julkisen talouden velkaa ja rahoitusasemaa koskevat tavoitteet näyttävät pitkälti toteutuvan. Hallituskaudella on myös toteutettu nopeasti vaikuttavia julkisten menojen kasvua hillitseviä toimia, jotka ovat osaltaan vahvistaneet julkista taloutta. Yksi merkittävimmistä julkiseen talouteen ja sen rakenteisiin vaikuttavista hankkeista on sote- ja maakuntauudistus, jonka on määrä astua voimaan v. 2021, jolloin osa paikallishallinnon tehtävistä siirtyy maakunnille. Aloittava maakuntahallinto on alijäämäinen. Alijäämä johtuu pitkälti sairaanhoitopiirien monista jo aikaisemmin päätetyistä toimitilainvestoinneista, jotka siirtyvä Maakuntien tilakeskus Oy:lle.

Valtionhallinto ja paikallishallinto pysyvät kuitenkin hieman alijäämäisinä ja euromääräinen julkinen velka kasvaa siksi edelleen 2020 – luvun alkuvuosina. Julkisen talouden rahoitus ei kohentumisesta huolimatta ole kestävällä pohjalla. Väestön ikääntyminen kasvattaa julkisia menoja, vähentää työikäisen väestön määrää ja heikentää työikäisen väestön määrää ja heikentää talouden kasvumahdollisuuksia. Talouskasvun ennakoitaan asettuvan pitkällä aikavälillä 1 – 1,5 prosentin haarukkaan, eivätkä talouskasvusta julkiseen talouteen syntyvät tulot riitä nykyrakentein rahoittamaan julkisia palveluja ja etuuksia.

Ansiotason noustessa palvelujen hintojen odotetaan vähitellen nousevan. Nousu jää kuitenkin kuluvana vuonna maltilliseksi, noin prosenttiin. Tähän vaikuttavat mm. lasten päivähoitomaksujen aleneminen sekä vuokrien nousun hidastuminen. Inflaatiopaineiden odotetaan kasvavan hieman ennustejakson seuraavina vuosina. Vuosina 2019 ja 2020 kansallisen kuluttajahintaindeksin odotetaan nousevan 1,4 % ja 1,6 %.

Vuonna 2017 ansiotaso kehittyi pääosin kilpailukyky sopimuksen mukaisesti. Koko talouden palkkasumma kasvoi 2,2 % v. 2017. Vuosien 2018 ja 2019 palkankorotusten arvioidaan kasvattavan nimellisansioita 1,8 % v. 2018 ja 2,6 % v. 2019. Vuonna 2020 nimellisansioiden ennustetaan nousevan 3,0 % ja koko talouden palkkasumman 3,6 %. Ansioiden nousua kasvattaa julkisen sektorin lomarahaleikkausten poistuminen.

Kuntatalouden (paikallishallinnon) taloudellinen tilanne on kohentunut merkittävästi viime vuosina. Alijäämä pieneni kolmatta vuotta peräkkäin v. 2017 ja oli vain 0,1 % suhteessa BKT:hen. Paikallistalouden rahoitusasema heikkenee v. 2018. Kulutusmenoja lisäävät mm. väestön ikääntymisestä johtuva hoito- ja hoivamenojen kasvu, pieni- ja keskituloisten päivä-

hoitomaksujen alentaminen ja siihen liittyvä päivähoidon kysynnän kasvu, maakunta- ja soteuudistuksen valmistelu sekä ansiotason nousu kunta-alalla. Paikallishallinnon tulot kasvavat hyvin vaatimattomasti. Hyvästä talouden suhdannetilanteesta huolimatta kuntien tuloverot jopa laskevat kuluvana vuonna, mikä johtuu poikkeuksellisen suurista ennakonpalautuksista, kuntien jako-osuuksien tarkistamisesta alaspäin ja yhteisöveroon v. 2017 kohdistuneesta suuresta kertaerästä. Paikallishallinnon alijäämä pienenee hiljalleen vuosina 2019 – 2022. Vuonna 2019 menoja kasvattavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvun lisäksi kunta-alan palkankorotukset KIKY-sopimuksen lomarahojen leikkausten päättyminen, jonka vaikutus näkyy valtaosin jo vuonna 2019. Tulot kasvavat kuitenkin menoja nopeammin, kun verotulojen kasvun odotetaan piristävän v. 2019.

Valtion vuoden 2019 talousarvio sisältää peruspalveluiden valtionosuuden 86 milj. euron vähennyksen v. 2018 verrattuna. Eniten valtionosuutta vähentää v. 2016 koskeva kuntien ja valtion kustannustenjaon tarkistus. Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ei tehdä myöskään indeksikorotusta v. 2019. Kustannustenjaon tarkistuksesta johtuva KIKY-sopimuksen lomarahaleikkauksen ylimääräinen leikkaus v. 2016 kompensoidaan kunnille v. 2020. Samassa yhteydessä kompensoidaan vuosien 2017 – 2019 ylimääräinen lomarahaleikkaus. Valtionosuutta lisäävät v. 2018 talousarvioon verrattuna mm. kuntien verotulomenetysten kompensatio, asukasluvun ja laskentatekijöiden muutos sekä lisäys lastensuojelun ja lapsiperheiden kotiapuun, vanhusten kotihoitoon ja veteraanien kotiin vietäviin palveluihin.

Kokonaistaloudelliset ennusteen ja taustaoletukset

Lähde: Tilastokeskus v. 2016 – 2017, Ennusteet vv. 2018 – 2021 VM kuntatalousohjelma syyskuu 2018

Prosenttia	2016	2017	2018	2019	2020	2021
BKT, määrän muutos	2,1	2,6	3,0	1,7	1,6	1,0
Palkkasumman muutos	1,6	2,6	4,2	3,5	3,6	3,0
Yleinen ansiotaso, muutos	1,1	0,2	1,8	2,6	3,0	2,9
Kuntien ansiotaso, muutos	1,0	-1,0	1,3	3,3	3,2	2,5
Työttömyysaste, %	8,8	8,6	7,4	6,9	6,6	6,6
Kuluttajahintojen muutos	0,4	0,7	1,1	1,4	1,6	1,8
Valtionosuusindeksin muutos*	0,0	-1,0	1,1	1,3	2,3	1,8

Kuntatalouden kehitys vuosina 2017 - 2021

Lähde: Valtiovarainministeriö: Kuntatalousohjelma vuodelle 2019, syyskuu 2018

mrd. euroa	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Toimintakate	-27,8	-27,5	-28,1	-30,0	-12,3	-12,7
Verotulot	22,1	22,5	22,6	23,9	24,6	13,9
Käyttötalouden valtionosuus	8,8	8,5	8,7	8,5	9,2	2,5
Muut rahoituserät, netto	0,3	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2
Vuosikate	3,4	4,0	3,4	3,7	3,9	4,2
Poistot	-2,7	-2,8	-2,9	-3,0	-3,1	-2,9
Satunnaiset erät, netto	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Tilikauden tulos	1,1	1,3	0,7	0,8	0,9	1,5
Tulorahoituksen korjauserät	-0,6	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Tulorahoitus, netto	3,2	3,6	3,0	3,3	3,5	3,8
Investoinnit, netto	-3,3	-3,5	-3,6	-3,7	-3,7	-3,1
Rahoitusjäämä	-0,1	0,1	-0,6	-0,4	-0,2	0,8
Lainakanta	18,1	18,4	19,2	19,8	20,2	15,7
Kassavarat	6,4	6,6	6,7	6,9	6,7	6,7

Rahoitusjäämä = toiminnan ja investointien rahavirta = Tulorahoitus + investoinnit, netto
Tulorahoitus = vuosikate + satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen korjauserät.

1.2 Kainuun alueen talous

ELY-keskuksen julkaiseman Alueelliset kehitysnäkymät – mukaan Kainuun talouden positiivinen kehitys jatkuu lähitulevaisuudessa. Myönteisen kehityksen jatkumiseksi jo suunnitteilla olevien hankkeiden lisäksi uusien investointien saaminen maakuntaan on tärkeää. Työvoiman kysyntä jatkuu myös vilkkaana. Vaikka hyvä taloudellinen tilanne on luonut edellytyksiä saada Kainuuseen paluumuuttajia ja edistää työvoiman liikkuvuutta alueella, työvoiman riittävyys on keskeinen kysymys Kainuun tulevaisuuden kannalta. Sekä työssä olevan että työttömän työvoiman osaamisen kehittäminen ja ratkaisujen etsiminen rekrytointiongelmien ovat maakunnan elinvoiman kannalta elintärkeitä toimia.

Kainuun vähenevään väestökehitykseen ja vanhenevaan ikärakenteeseen ei ole helppo löytää ratkaisuja. Ilman uusia nuoria ja työikäisiä asukkaita negatiivinen väestökehitys jatkuu ja vanhushuoltosuhte vaikeutuu. Tilannetta pahentaa suhteellisen suuri työikäisten eläkeläisten osuus väestöstä. Ikääntyvien työttömien työnhakijoiden osaaminen ja/tai työkyky eivät aina vastaa työelämän tarpeita.

Olemassa olevan koulutuksen turvaaminen sekä alueen saavutettavuuden ja toimivan infrastruktuurin säilyttäminen on olennaista. Liikenneyhteyksien toimivuus sekä nopeiden yhteyksien ylläpito ja kehittäminen vaikuttavat merkittävästi maakunnan kilpailukykyyn. Sähköiset palvelut ja digitaalisuutta hyödyntävät ratkaisut ovat tärkeitä etätömahdollisuuksien lisäämiseksi ja kansalaisten palvelujen järjestämiseksi harvaan asutussa maakunnassa.

Kainuun väkiluku oli 2018 kesäkuun lopussa 73 579 henkilöä. Edellisen vuoden kesäkuusta väestö väheni 858 henkilöä. Vuoden 2018 elokuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 10,1 %. Työttömiä oli 16 % vähemmän kuin elokuussa 2017. Avoimia työpaikkoja oli 631 kappaletta, mikä oli 39 % enemmän kuin elokuussa 2017. Työttömyys laski kaikissa ikäryhmissä. Nuorisotyöttömyys keskittyy Kajaaniin, missä alle 25 – vuotiaiden osuus kaikista Kainuun nuorista työttömistä oli 70 %. Vuoden 2018 toisen kolmanneksen työllisyysaste oli 66,2 %, mikä on 4,2 % korkeampi kuin vuonna 2017 vastaavana aikana.

Seutukuntien eriytyminen jatkuu edelleen elinkeinoelämän kasvun ja työpaikkojen keskittymässä Kajaanin seutukuntaan. Viimeisen viiden vuoden aikana 82 % TE-keskukseen ilmoitetuista uusista avoimista työpaikoista on keskittynyt Kajaanin seutukuntaan ja erityisesti Kajaaniin.

Maatalouden rakennemuutos jatkuu Kainuussa. Tilamäärän arvioidaan vähenevän lähivuosina 3-5 %:n vuosivauhdilla maidon- ja lihantuotannossa samalla kun tilakoot kasvavat.

Kainuun kuntien yhteenlaskettu kertynyt ylijäämä heikkeni vuonna 2017 tilastokeskuksen keräämien tilinpäätöstietojen mukaan 4,9 % v. 2016. Lainakanta kasvoi 11,1 % ja oli 3 118 €/asukas. Konsernin lainakanta oli 6 833 €/asukas, lisäys 573 €/as vuodesta 2016. Kuntien vuoden 2019 valtionosuuksiin kohdistuvat leikkaukset merkitsevät Kainuulle Kuntaliiton ennakkollisten laskelmien mukaan 3,3 milj. euron vähennyistä vuoden 2018 valtionosuuksista, mikä vaikeuttaa kuntatalouden tasapainon säilyttämistä.

1.3 Ristijärven kunta

1.3.1 Taloudelliset lähtökohdat

Ristijärven kunnan vuoden 2019 talousarvion laadinnassa lähtökohtana on alijäämäisen kehityksen pysäyttäminen suunnitelmakaudella. Kunnan kahden edellisen vuoden tilinpäätös on ollut alijäämäinen. Kunnanhallitus asetti syksyllä 2017 oman toiminnan toimintakatetasolla ohjeeksi ja tavoitteeksi vuodelle 2018 ja suunnitelmavuosille 2019 - 2020 menojen vähennyksen

niin, että vähennys v. 2018 oli 2 prosenttia ja vuosille 2019 – 2020 yhteensä 5 prosenttia. Vuoden 2019 talousarviossa tavoitetta ei ole saavutettu muun muassa siksi, että lakisääteiset palvelut edellyttävät lisäresurssointia. Palkankorotukset lisäävät henkilöstömenoja n. 2,36 % ja KIKY-sopimuksen sisältävä lomarahojen leikkauksen päätyminen tulee huomioida jo v. 2019.

Ristijärven kunnan taloudellinen tilanne on uuteen talousarviovuoteen lähdeittäessä kohtuullinen, sillä kunnalla ei ole rasisiteena kattamattomia alijäämiä. Kertynyttä ylijäämää vuoden 2017 tilinpäätöksessä oli 1,86 milj. euroa. Lisäksi kunnalla on investointivaraukseen siirretty ylijäämää 0,5 milj. euroa.

Kuntaliiton ennakkollisen laskelman mukaan kunnan valtionosuudet pysyvät vuoden 2018 tasossa. Valtionosuuksien muutos syyskuun laskelman mukaan olisi vain +0,3 %. Kunnallisverotuloja on arvioitu tilitettävän 4,6 % enemmän kuin v. 2018. Kiinteistöverotilitykset ovat vuoden 2018 tasossa. Yhteisveron määrän arvioidaan kasvavan 9,4 %.

Verotulojen ja valtionosuuksien lähempi tarkastelu on jäljempänä Tulo- ja menolajikohtaisen tarkastelun osioissa. Valtuusto on päättänyt veroprosenttien säilyttämisestä vuoden 2018 tasossa.

Syyskuun ennusteen mukaan vuoden 2018 talous toteutuu alijäämäisenä. Lisälasku Kainuun Sote ky:n alijäämästä arvioidaan olevan noin 260 000 euroa. Vuodelle 2019 laaditun talousarvion tilikauden tulos on poistojen ja varausten jälkeen n. 255 800 euroa alijäämäinen.

Toimintakate on -10 712 354 euroa, mikä on 2,1 prosenttia enemmän kuin vuoden 2017 tilinpäätöksessä. Vuosikate on 119 426 euroa.

Talousarviovuoden nettoinvestoinnit ovat -107 695 euroa. Merkittävin investointi on Aholantie 30 vuokratalon muutostyö, jossa isoja asuntoja muutetaan kysyntää vastaavaksi pienemmiksi asunnoiksi. Investoinnin kustannusarvio vuoden 2019 osalta on 600 000 euroa. Investointi on suunniteltu toteutettavaksi vv. 2019 ja 2020. Toteuttaminen rahoitetaan talousarviolainalla.

Tulo- ja menolajikohtainen tarkastelu

Toimintatuotot sisältävät myyntituotot, maksutuotot, avustukset ja muut tuotot.

Yhteensä ulkoisia toimintatuottoja arvioidaan saatavan 3 573 800 euroa, mikä on 3,4 prosenttia vähemmän kuin tilinpäätöksessä 2017.

Myyntituotoista 71,5 prosenttia on maatalouslomituksen Melan korvauksia. Muita merkittäviä myyntituottoja ovat ateriapalvelun myynti, kaukolämmön myynti ja puun myynti.

Maksutuotoista 83,9 prosenttia on lomitushallinnon tuloja. Muita maksutuottoihin sisältyviä eriä ovat lasten päivähoidon maksut ja rakennusvalvonnan lupamaksut.

Muista tuotoista (445 282 €) kiinteistöjen vuokratulojen osuus on 89,8 prosenttia. Vuokratuloista pääosa on Sote Ky:n maksamia tilavuokria.

Toimintakulut alenevat vuoden 2017 tilinpäätöksestä 0,8 prosenttia. Kainuun Sote – kuntayhtymän maksuosuus laskee noin 63 700 euroa vuodesta 2018. Kainuun liiton maksuosuus nousee 1,25 prosenttia. Pelastuslaitoksen maksuosuus on 129 744 euroa. Tukipalvelujen (talous- henkilöstö- ja atk-palvelu) kustannus kasvaa 7,9 prosenttia vuoden 2018 ennakkolaskutuksesta ja 3,3 prosenttia vuoden 2017 toteutumaan verrattuna.

Kainuun sote – kuntayhtymän, Kainuun liiton ja pelastuslaitoksen maksut

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Kainuun Maakunta – ky / Kainuun Sote ky	6 982 062	7 189 993	7 365 420	7 077 000	7 013 068
Tukipalvelut	74 090	79 303	79 257	75 172	81 155
Kainuun liitto	45 649	45 691	44 054	43 750	43 731
Kainuun pelastuslaitos	120 105	120 872	120 275	128 380	129 744

Henkilöstökulut yhteensä kasvavat vuoden 2017 tilinpäätökseen verrattuna 2,2 prosenttia ja vuoden 2018 talousarvioon 1,5 prosenttia. Palkkojen ja palkkioiden määrä kasvaa vuoteen 2017 verrattuna 5,7 prosenttia. Henkilöstökulujen osuus toimintamenoista on 31,1 prosenttia.

Palvelujen ostoihin varattu määräraha on 0,6 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2017 toteutui, mutta 0,6 prosenttia vuoden 2018 talousarviota enemmän. Palvelujen ostojen osuus ulkoisista toimintakuluista on 62,9 prosenttia.

Aineiden ja tarvikkeiden ostoon varattu yhteenlaskettu määräraha laskee 6,8 prosenttia vuoden 2017 tilinpäätöksen tasosta ja 2,4 prosenttia vuoden 2018 talousarviosta. Aineiden ja tarvikkeiden osuus ulkoista käyttötalousmenoista on 3,5 prosenttia.

Avustuksiin on varattu 241 840 euroa. Määrä sisältää muun muassa lasten kotihoidon tuen ja sen kuntalisän, vauvarahan ja avustuslainojen lyhennykset, tieavustukset sekä työmarkkinatuen kuntaosuuden. Avustuksiin varattu määräraha laskee 6,3 prosenttia vuodesta 2018.

Valtionosuudet ovat merkittävä osa kunnan tulorahoituksesta ja niiden aleneminen vaikuttaa suoraan kunnan rahoitusasemaan ja tulokseen, ellei muutosta saada kompensoitua tulo- ja/tai menorakennetta muuttamalla. Vuonna 2019 valtionosuuksia saadaan kuntaliiton ennakkollisen laskelman mukaan 17 700 euroa enemmän kuin v. 2018. Laskelmaan sisältyy muu opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus vuoden 2018 päätöksen mukaisena. Lopulliset tiedot talousarviovuoden valtionosuuksista saadaan joulukuun lopussa.

Ennakkotieto vuoden 2019 valtionosuuksien määrästä (Lähde: Kuntaliitto 14.9.2018)

Suunnitelmavuodet 1 000 €

	Arvio 2019	Päätös 2018	Muutos 2019/2018	Arvio 2020	Arvio 2021
Verotulotasaus	944 971	939 882	5 089	945	945
Peruspalvelut, laskennallinen - rahoitusosuus 3523,91 € / as vuonna 2019	9 764 278 -4 640 989	9 951 520 -4 840 763			
Peruspalvelujen valtionosuus	5 123 289	5 110 757	12 532	5 124	5 124
Opetus- ja kulttuuritoimen vo - rahoitusosuus €/as Opetus- ja kulttuuritoimen vo	-273 400	67 369 -340 850 -273 481		-273	-273
Yhteensä	5 794 860	5 776 739	17 702	5 795	5 795

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus vuoden 2018 tasossa. Rahoitusarvio: Kuntaliitto

Verotuloja arvioidaan saatavan kuntaliiton veroennustelaskelman mukaan yhteensä 3,9 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018. Ristijärven kunnan ansiotuloverojen perusteena olevien ansiotulojen määrän ennustetaan olevan 27 588 000 euroa v. 2019, muutos v. 2018 on 0,94 prosenttia.

Yhteisöveroa arvioidaan saatavan talousarviovuonna 488 000, mikä on 9,4 prosenttia enemmän kuin v. 2018. Yhteisöveron määrän ennustetaan kasvavan edelleen vv. 2020 ja 2021.

Kiinteistöverotuloja arvioidaan saatavan 809 000 euroa, kun vuoden 2017 toteuma oli 826 000. Ristijärven kunta ei ole korottanut kiinteistöveroprosentteja vuodelle 2019. Yli 50 % kiinteistöverosta tulee voimalaitosten verosta.

Kiinteistöveron määrään vaikuttaa kunnan päättämien prosenttien ohella kiinteistöjen arvon kehitys.

Verotulojen kertymä vv. 2015 – 2016 sekä ennuste ta 2018 ja taloussuunnitelmavuodet 2019 – 2020 1000 € /toteutuneet tilitykset (Verotuloja tilitetään kalenterivuoden aikana usealta verovuodelta.)

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019	Ts 2020	Ts 2021
Kunnallisvero - %	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50
Kunnallisverotilitykset	3 537	3 762	3 547	3 755	3 779	3 927
Kiinteistöverotilitykset	846	826	822	809	809	809
Yhteisöverotilitykset	435	494	490	488	502	519
Yhteensä tilitykset	4 819	5 082	4 859	5 052	5 090	5 255
Efekttiivinen veroaste	13,74	13,26	13,36	13,39	13,67	13,82

Efekttiivinen veroaste kuvaa verovähennysten osuutta verotettavista tuloista eli kuvaa kunnan saamaa todellista tuottoa verotettavista tuloista.

Maksuunpantujen verojen muutos (lähde: verohallinto 30.10.2018 v. 2017, v. 2018 Kuntaliitto)
Maksuunpano ao. verovuodelta

	2017 1000 €	Muutos 2016/2017	Ennakkotieto v. 2018 1000 €	Muutos 2018/2017	Arvio v. 2019 1 000 €
Kunnallisvero	3 589	-2,2 %	3 651	1,7 %	3 694
Osuus yhteisöverosta	444	-6,2 %	456	3,4 %	488
Maksuunpantu kiinteistövero	835	-2,1 %	822	-1,6 %	822
Maksuunpannut verot yhteensä	4868		4 929	1,3 %	5 004

Veroprosentit 2019

Kunnallisveron %	21,50
Kiinteistöveron taso, %	
*yleinen	1,10
*vakituinen asuinrakennus	0,55
*muut kuin asuinrakennukset	1,55
*voimalaitos	3,10
* yleishyödyllinen yhteisö	0,00

Verotuksellisten tulojen kehitys

1000 euroa

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TS 2019	Ts 2020	Ts 2021
Verotulot	5 134	4 819	5 082	4 859	5 052	5 090	5 255
Valtionosuudet	5 791	6 087	6 081	5 777	5 795	5 795	5 795
Yhteensä tilitykset	10 925	10 906	9 843	10 567	10 847	10 885	11 050

Valtionosuudet 2019: Kuntaliitto 12.9.2018

Talousarviolainat

Rahalaitoksilta otettujen talousarviolainojen määrä vuoden 2017 tilinpäätöksessä oli

3 260 000 euroa. Lisäksi konserniyhtiöltä otettua lainaa oli jäljellä 576 487 euroa. Vuoden 2018 aikana uutta talousarviolainaa ei ole otettu, kokonaislainamäärä ilman kassalainaa talousarviovuoteen lähdeettäessä on noin 3,3 milj. euroa. Konsernin lainamäärä vuoden 2017 lopussa oli 5,5 milj. euroa. Talousarviovuodelle on varattu 850 000 euroa talousarviolainojen nostoon. Lainaa käytetään budjetoitujen investointien rahoittamiseen. Lainan oton realisoituessa kunnan pitkäaikaisen lainan määrä on vuoden 2019 lopussa arvioilta noin 3 567,3 tuhatta euroa ja asukasta kohden laskettuna 2 776 €. Asukaslukuna on käytetty arvioitua 2019 vuoden lopun asukaslukua. Korkomenojen ennakoitaan kääntyvän nousuun vuoden 2019 loppupuolella, joten korkomenoihin on varattu enemmän rahaa kuin mitä oli vuoden 2017 toteuma.

Lyhytaikaiset kassalainat

Ristijärven kunnalla on Kuntarahoituksen 2,5 milj. euron kuntatodistusohjelma, jota käytetään tilapäiseen maksuvalmiuden turvaamiseen. Talousarvion laadintahetkellä nostettuna on 1,3 milj. euroa. Vuoden 2018 aikana kuntatodistusohjelman mukaista maksuvalmiuden turvaamiseksi otettua lainaa lisättiin 100 000 euroa. Kassalainan korkotaso on ollut alkuvuodesta 2017 lähtien 0,0 prosenttia.

1.3.2 Talouden tasapainottaminen

Kunnan talous on ylijäämäinen tai vahvistuva, kun vuosikate kattaa sekä pitkäaikaisten lainojen lyhennykset sekä korvausinvestoinnit. Ylijäämäisessä taloudessa tulorahoitusta jää vielä sen jälkeen, kun pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ja korvausinvestoinnit on rahoitettu. Kunnan talous on tasapainossa, kun vuosikate kattaa poistot. Tasapainoisessa taloudessa tulorahoitus riittää paitsi toimintamenoihin myös pitämään palvelujen tuotantovälineet, kuten rakennukset ja verkostot, toimintakunnossa ilman lainanottoa tai omaisuuden myyntiä. Kunnan talous on heikkenevä, kun vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos negatiivinen. Kunnan talouden tila on heikko, kun vuosikate on negatiivinen.

Minimitavoitteena voidaan pitää sitä, että vuosikate on positiivinen. Toteutuessaan talousarvion negatiivinen vuosikate tarkoittaa, että tulot eivät ole riittäneet toimintamenoihin, vaan toiminnan rahoittamiseen on jouduttu käyttämään vierasta pääomaa.

Ristijärven kunnan talous on ollut kahtena peräkkäisenä vuotena heikkenevä, koska tilinpäätös on ollut alijäämäinen, joskin niukasti. Vuoden 2017 aikana toteutui kertaluonteisia omaisuuden ja saatavien alakirjauksia, jotka heikensivät kunnan tulosta. Myös vuodelle 2018 kohdistuu kertaluonteisia tappiokirjauksia, jotka heikentävät talouden tulosta. Vuoden 2018 talous tulee toteutumaan alijäämäisenä. Vuoden 2019 talousarvion vuosikate on positiivinen, mutta ei riitä kattamaan poistoja eikä lainan lyhennyksiä puhumattakaan investoinneista. Kunnan talous on heikentynyt useana vuotena peräkkäin. Talouden kannalta hyvä asia on se, että Ristijärven kunnalla ei ole taseessa kertynyttä alijäämää. Kertynyttä ylijäämää ja käyttämättömiä varauksia on yhteensä 2,4 milj. euroa. Jos alijäämäkehitystä ei saada pysäytettyä, vähenee ylijäämävaranto vuosittain.

Talouden kehityksen suunnan kääntäminen edellyttää kriittistä menojen tarkastelua ja tiukkaa talouden pitoa; muutoksia toimintatavoissa ja – rakenteissa. Kuntiin kohdistuvat digitalisaatiovaatimukset hallinnossa ja palvelujen tuottamisessa edellyttävät kasvavia taloudellisia panostuksia ohjelmien käyttöönottoon. Maakunta- ja soteuudistuksen toteutumisen vaikutuksista talouteen ei ole vielä tarkkaa kuvaa. Selvää kuitenkin on, että hallinnon tukipalvelujen tuottamisen muutostyön aloittaminen on tosiasia vuoden 2019 ja 2020 aikana. Muutostyö tuo omat haasteensa toiminnalle ja taloudelle.

Talouden tilan tarkastelua ei saa rajata pelkästään peruskuntaan, vaan kuntalain mukaan talouden tilaa tulee tarkastella koko kuntakonsernin osalta.

1.3.3 Henkilöstö

Vuoden 2017 lopussa kunnan henkilöstön määrä oli 116, mistä maatalouslomittajien osuus oli 66. Vakinaisen henkilöstön määrä vuoden 2018 talousarviossa oli lomittajat mukaan lukien 198. Etenkin lomitukseen osalta talousarviossa varaudutaan lyhytaikaisiin työsuhteisiin, mikä nostaa vuoden aikana työsuhteissa käyneen henkilöstön määrää. Myös opetustoimessa on paljon lyhytaikaisia sijaisuuksia, joista osa hoidetaan sisäisin järjestelyin. Vuoden 2019 talousarvioon sisältyy muutoksia lasten päivähoidon henkilöstörakenteeseen. Uuden varhaiskasvatustilain mukaisesti lastentarhanopettajan osuus hoitohenkilökunnassa kasvaa. Sijaisia käytetään niillä toimialoilla, joissa se tehtävien hoidon ja palvelujen tuottamisen turvaamiseksi on välttämätöntä. Henkilöstö palvelu- ja tehtäväalueittain on esitetty talousarviokirjan sivulla 44 olevassa taulukossa.

Palvelualue	TP 2017	TA 2018	TA 2019	josta määräaikaisia
Hallinto ja tukipalvelut	15	12,5	12,5	0
Sivistyspalvelut	31	29	30,6	5
Tekniset palvelut	4,5	4,5	4,5	1
Lomituspalvelut	66	102*	150,5	105,5
Yhteensä ilman tukityöllistettyjä	116	148	198,1	111,5

*ei sisällä arvioita tilapäisistä lomittajista, määräaikaisia lomittajia 60

Henkilöstömenojen osuus ulkoisista käyttötalousmenoista vuonna 2019 on 29,7 prosenttia. Kasvu vuoteen 2017 on 2,5 prosenttia ja vuoden 2018 talousarvioon 1,8 prosenttia. Kasvu selittyy vuoden 2019 sopimusratkaisun mukaiset palkankorotukset ja KIKY-sopimuksen mukaisen lomarahaleikkauksen päättyminen, joka vaikuttaa jo vuoden 2019 lomapalkkavaraukseen. Kunnan ohjeistus vuosilomien jaksottamisesta niin, että kesälomakauden ulkopuolisesta loman osasta saa enimmillään (38 pv:n loma) jättää seuraavan vuoden aikana pidettäväksi 10 päivää on edelleen voimassa. Ohjeistuksella vähennetään lomapalkkavelasta aiheutuvaa kulua. Myös henkilökunnalle normaalia edullisempi malli palkattomien työ- ja virkavapaiden myöntämisestä on voimassa.

Eläkemenoperusteinen eläkemaksu on vuonna 2019 Kevan lokakuussa ilmoittaman ennakkolaskelman mukaan 283 504 euroa. Varhe -maksua ei Kevan ohjeen mukaan enää vuonna 2019 perittäisi lainkaan. Lopullinen päätös maksun jäämisestä pois saadaan marraskuun loppulla. Talousarvioon ei sisälly määrärahavarausta Varhe -maksun osalta.

Henkilöstöjohtamisen tavoitteena on henkilöstön tukeminen muutoksessa, työssä jaksamisen tukeminen muun muassa pyrkimällä mahdollisuuksien mukaan järjestämään osa-aikatyötä osittain työkykyisille. Pienen organisaation haasteena on korvaavien työtehtävien järjestäminen työkyvyn heikkenemisen mukaan.

Henkilöstön omaehtoista kunnon ylläpitoa edistetään liikuntasetelin avulla. Työnantaja mahdollistaa henkilöstön osallistumisen työkykyä ylläpitäviin kuntoutuksiin. Virkistystoiminnassa henkilöstölle pyritään järjestämään kaksi TYKY-iltapäivää vuoden aikana. Henkilöstölle pidetään tarvittaessa tiedotustilaisuuksia sitä koskevista yhteisistä asioista. Vuoden 2019 talousarvion tavoitteisiin on myös kirjattu etätöiden tekemisen mahdollisuuden selvittäminen.

Vanhuseläkepoistumaennuste 2018 - 2036: lukumäärä ja %:ia henkilömäärästä v. 2016

Aikajana	2018 - 2021	2018 - 2025	2018 - 2030	2018 - 2036
Ristijärvi	15 /14,6 %	36/35,2 %	58/56,8 %	76/74,5 %

Prosenttia: eläkkeet vuoden 2016 tilanteesta. Lähde: Kuntien eläkevakuutuksen tilastot.

1.3.4 Väestölliset lähtökohdat talousarviovuoteen 2019

Ristijärven kunnassa oli 2018 syyskuun tilastokeskuksen tilaston mukaan 1296 asukasta. Vuoden 2017 lopun virallinen asukasluku oli 1317, joten asukasluku on laskenut suhteellisesti 1,6 prosenttia ja määrällisesti 21 henkilöä. Ikärakenteen osalta muutokset edelliseen vuoteen verrattuna ovat vähäisiä. Yli 65 -vuotiaiden osuus väestöstä oli tilastokeskuksen ennakkollisen ikärakennetiedon mukaan kesäkuun 2018 lopussa 36,7 prosenttia ja alle 15 -vuotiaiden osuus 10,9 prosenttia. Koko Kainuun vastaavat luvut olivat 27,3 ja 14,2 prosenttia.

Kunta vaikuttaa osaltaan omilla toimenpiteillään kunnan houkuttavuuteen asuinkuntana. Ongelmana on sopivien vuokra-asuntojen vähäisyys. Ongelmaan haetaan ratkaisua investoimalla isojen asuntojen muuttamiseen kysyntää vastaaviksi pienemmiksi asunnoiksi. Työssä käyvän väestönsosan väheneminen vaikuttaa niin valtionosuuksien kuin verotulojenkin määrään ja sitä kautta tuloihin, joilla pääosin rahoitetaan kunnan palveluvarustus. Ilahduttavaa on todeta lapsiperheiden määrän kasvu, mikä näkyy lasten päivähoidossa positiivisena ongelmana, mihin vuoden 2019 talousarviossa on varauduttu.

Väestöennuste 2017 – 2035 (Tilastokeskus 2025 - 2035)

	2017	Ennako väkiluku 30.9.2018	2019	2025	2030	2035
Ristijärvi	1 317	1 296	1 285	1 244	1 206	1 181
Kajaanin seutu	52 423	52 098	51 800	51 737	51 173	50 616
Koko Kainuu	73 971	73 311	72 600	70 675	68 935	67 319

Väestömäärän on arvioitu olevan talousarviovuoden 2019 lopussa 1 285 ja Kainuussa 72 600.

1.3.5 Työllisyys

TEM:n työllisyyskatsauksen mukaan Kainuun työttömyys on laskenut edelleen. Työttömyyden nopea lasku Kehys-Kainuussa on tasoittanut kuntien välisiä eroja. Avoimia työpaikkoja oli elokuussa 39 prosenttia enemmän kuin vuosi sitten. Ristijärvellä työttömyysaste oli syyskuussa yhdessä Kajaanin kanssa Sotkamon jälkeen toiseksi alhaisin, 9,1 prosenttia. Kainuussa työttömien osuus työvoimasta oli syyskuun tilastojulkistuksen mukaan 9,7 prosenttia.

Ristijärvellä oli työttömänä työnhakijana syyskuussa 2018 yhteensä 49 henkilöä. Alle 20 –vuotiaita Ristijärvellä ei ollut yhtään tilastoitua henkilöä työttömänä. Ainoana kuntana Kainuussa Ristijärvellä ei ollut avoimena yhtään työpaikkaa.

Työpaikkojen puute omassa kunnassa voi johtaa siihen, että toisaalla vallitseva hyvä työllisyystilanne aiheuttaa kunnasta työn perässä pois muuttota ja asukasluvun laskua. Vuoden 2016 tilaston mukaan Ristijärvellä kävi työssä 337 henkilöä, joista 18,7 prosenttia oli maa- ja metsätalouselialalla ja 25,8 prosenttia terveys- ja sosiaalipalveluissa.

Ristijärven kunnan työllisyyden hoidon palvelut tuottaa Paltamon kunta, jolle tehtävä siirtyi Paltamon työvoimayhdistykseltä vuoden 2018 alusta. Paltamo tuottaa palvelut myös Puolangalle ja Hyrynsalmelle. Merkittävänä osana sopimuksen mukaisessa toiminnassa on eläkeselvitysten tekeminen ja sitä kautta työttömistä työnhakijoista niiden henkilöiden poistumista, jotka sinne eivät enää kuuluisi heikentyneen työkyvyn perusteella. Ristijärven kunnassa on yksi osa-aikainen työllisyysasioiden hoitaja.

Kainuun Sote ky:n tekee yhteistyötä kunnan kanssa kuntouttavassa työtoiminnassa. Haasteena Ristijärvellä on ollut kuntouttavan työtoiminnan työjaksopaikkojen löytyminen. Kunnan organisaatiossa henkiöitä on sijoitettu ateria- ja puhtaanapitopalveluihin sekä kiinteistönhoidon tehtävään alueen tehtäviin. Työjaksopaikkojen tarjoaminen on yhtäläillä kuntouttavan työtoiminnan asiakkaan, kuin myös kunnan etu. Kunta työllistää lisäksi normaalissa työsuhteessa TE-toimiston osoittamat lakisääteiset velvoitetyöllistettävät, joita on ollut 1 – 2 henkilöä vuodessa eripituisissa jaksoissa. Velvoitetyöllistetyn palkkauskustannuksiin kunta saa 50 prosentin palkkatuen.

Työllisyyden hoidon kunnalle aiheutuvista kustannuksista työmarkkinatukimaksun osuus on merkittävin yksittäinen kustannus, jonka alentamiseen myös kunta voi omilla toimillaan vaikuttaa harjoittamalla aktiivista kuntoutettavien sijoittamista oman organisaation tehtäviin. Vuonna 2017 kunta maksoi työmarkkinatukea 59 354 euroa. Vuoden 2018 osalta arvio maksusta on noin 65 000 euroa.

Työttömät työnhakijat (lomautetut ml.) ja työttömyysaste sekä muutokset

(Lähde: ELY-keskus, Työllisyyskatsaus syyskuu 2018)

	<i>joulukuu 2017</i>	<i>syyskuu 2018</i>
Työttömät yht., josta	67	49
alle 25 –v. tyött.	6	0
yli 50 –v. tyött.	43	32
pitkäaikaistyöttömät	17	14
työttömyysaste, %	12	9,1
työllinen työvoima	557	540

Avoimia työpaikkoja ei ollut yhtään kappaletta syyskuussa 2018.

1.4. Kuntastrategia

Valtuusto hyväksyi Ristijärven kunnan kuntastrategian kokouksessaan kesäkuussa 2018.

Kuntastrategiassa esitetään Ristijärven kunnan tavoitteet kaudelle 2018-2030. Kuntastrategian tavoitteet tarkennetaan vuosittain arvioitaviksi toimenpiteiksi kunnan talousarviossa.

Kuntastrategiassa määritellyt arvot

Kunnan toimintaa ohjaavat yhteiset arvot:

- turvallisuus ja luonnonläheisyys
- yhteisöllisyys ja luotettavuus
- yhteistyökyky ja avoimuus
- yritystävällisyys

Kuntastrategiassa määritelty visio: Koti keskellä kaunista Kainuuta!

Tavoitteet/päämäärät:

1. Elinvoimainen ja kehittyvä maaseutukunta
2. Hyvinvoiva kuntalainen
  - Taajaman ja kylien yleisilme on siisti ja viihtyisä.
  - Kunnasta löytyy tontteja ja hyväkuntoisia asuntoja eri elämänvaiheissa oleville ihmisille.
  - Paikallisten yritysten kanssa tehdään yhteistyötä.
  - Varhaiskasvatus ja perusopetus pidetään korkeatasoisena ja nykyaikaisena.
  - Ristijärvi tukee paikallisia tapahtumia ja hyödyntää niitä markkinoinnissaan.
  - Ristijärvi edistää sähköisten palveluiden ja tiedottamisen käyttöönottoa.

- Päivittäisen elämisen palvelut ovat kaikkien saavutettavissa.
- Liikuntapaikat ovat ajanmukaisia ja hyvässä kunnossa.
- Luontoon pääsemistä ja siellä tapahtuvaa turvallista liikkumista edistetään.
- Kulttuuripalvelut ovat asukaslähtöisiä, monipuolisia ja kaikkien saatavilla.
- Nuorilla on mielekästä tekemistä ja mahdollisuudet kokoontua turvallisessa ympäristössä vapaa-aikana.
- Kuntalaisten hyvinvointia ja aktiivisuutta kehitetään suunnitelmallisesti hyvinvointistrategian mukaisesti.

Kuntastrategian toteuttaminen

Kuntastrategia on valtuuston lakisääteinen ohjausväline ja sen merkitys ulottuu useille valtuustokausille 2018 - 2030. Kuntastrategian tärkeimpiä toteuttamisvälineitä ovat talousarvio, taloussuunnitelma, luottamuselinten toiminta, viranhoidon päivittäinen toiminta, konserniohjaus ja viestintä. Kunnan omistajapolitiikka määrittää kunnan konserniohjeessa. Kuntastrategia toimii myös lähtökohtana hyvinvointikertomuksen valmistelutyölle.

Strategian toteutumista seurataan osana talouden seurantaa ja yhteenveto toteumasta esitetään tilinpäätöskäsittelyn yhteydessä. Valtuusto päivittää strategian valtuustokauden alussa ja sitä tarkistetaan vuosittaisen raportoinnin yhteydessä. Mittareiden osalta pyritään selkeisiin, konkreettisiin ja mitattavissa oleviin tavoitteiden asetteluihin. Tuloksia arvioidaan pääsääntöisesti laadullisesti ja arviointia tuetaan tarvittaessa numeerisin vertailuin.

1.5 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvointikertomuksen tavoitteena on tuoda esille, miten kunnallisessa päätöksenteossa hyvinvointiin liittyvien indikaattorien tuloksista ilmenevä ihmisten hyvin- ja pahoinvointi huomioidaan palveluissa. Painopistealueet mukailevat kuntastrategiaa. Tavoitteena ja päämääränä on hyvinvoiva kuntalainen. Tavoitteen saavuttamiseksi esitetyt toimenpiteet on kirjattu kuntastrategiaan Hyvinvoiva kuntalainen –otsikon alle. Hyvinvointikertomus on osa kunnan toimintaker- tomusta.

1.6 Talousarvion täytäntöönpano ja sitovuus

Hallintosäännön 56 §:n mukaan valtuusto hyväksyy talousarvion käyttötalousosassa palvelu- alue tai tehtäväaluekohtaiset sekä investointiosassa hankekohtaiset määrärahat, toimintata- voitteen ja tuloarviot. Valtuusto hyväksyy sitovuustason talousarvioon sisältyvänä määräykse- nä. Kunnanhallitus hyväksyy erilliset talousarvion täytäntöönpano-ohjeet.

Määräys

Talousarvion käyttötalouden sitovuustaso on **tehtäväalueen** toimintakate (netto). Kunnanhal- litus hyväksyy määrärahasiirrot palvelualueen sisällä tehtäväalueelta toiselle.

Palvelualueet: yleinen hallinto, sivistyspalvelut, tekniset palvelut ja lomituspalvelut sekä val- tuusto ja lautakunnat.

Hyväksytyt määrärahamuutokset tallennetaan talousarviomuutoksena keskitetysti taloussuun- nitteluun (SAP Bi) hallintopalveluissa.

Investointien määrärahan sitovuustaso on hankeryhmäkohtainen. Investointiohjelman toteut- tamissuunnitelman hyväksyy kunnanhallitus ja se annetaan tiedoksi valtuustolle.

Rahoituslaskelma on valtuustoon nähden sitova.

Talousarvion muutokset ja toimivalta muutoksiin

Kunnanhallitus hyväksyy talousarvioon perustuvat palvelualueiden käyttösuunnitelmat. Tehtäväaluekohtaiset käyttösuunnitelmat hyväksyy palvelualueen päällikkö. Kunnanhallitus voi siirtää talousarvion täytäntöönpanoon liittyvää toimivaltaa alaiselleen toimielimelle ja/tai viranhaltijalle.

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto, jos muutos aiheuttaa palvelualueen toimintakatteen ylittymisen ja/tai olennaisia muutoksen hyväksytyihin tavoitteisiin.

Palvelualueet: yleinen hallinto, sivistyspalvelut, tekniset palvelut ja lomituspalvelut sekä valtuusto ja lautakunnat.

Kunnanhallitus hyväksyy määrärahasiirrot palvelualueen sisällä tehtäväalueelta toiselle.

Hyväksytyt määrärahamuutokset tallennetaan talousarviomuutoksena keskitetysti talous-suunnitteluun (SAP Bi) hallintopalveluissa.

Kunnanhallitus voi päätöksellään siirtää investointimäärärahaa talousarvioon sisältyvän hankeryhmän sisällä toiselle hankkeelle (esim. rakennukset) toteuttamissuunnitelman perusteella.

Rahoitusosan muutokset hyväksyy valtuusto.

Kiinteän omaisuuden ja metsäomaisuuden myynti

Kunnanhallitus voi myydä talousarviomäärärahan rajoissa kiinteää omaisuutta ja metsäomaisuutta investointien ja toimintojen rahoittamiseen tai kun se muuten on tarkoituksenmukaista.

Maksuvalmiuden turvaaminen

Ristijärven kunnalla on Kuntarahoitus Oyj:n kuntatodistusohjelma lyhytaikaisen rahoituksen hankkimista varten. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt lyhytaikaisen lainan limiitiksi 2,5 milj. euroa, mikä tarkoittaa, että kunnalla voi olla samanaikaisesti nostettuna lyhytaikaista lainaa edellä mainittu määrä.

Hallintosäännön mukaan kuntatodistusten nostovaltuus valtuuston hyväksymän enimmäisrajaan saakka on kunnanjohtajalla.

Kainuun Etu Oy:n väliaikaisrahoitus

Kainuun kunnat (Hyrynsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paltamo, Puolanka, Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi) sekä Vaala ovat sopineet Kainuun Etu Oy:n toiminnan ja rahoituksen järjestämisestä vuosille 2017 – 2019.

Sopimuksen mukainen vuosittainen rahoituksen enimmäismäärä 200 000 euroa vuonna 2018 ja 200 000 euroa vuonna 2019. Väliaikaisrahoituksen vuosittainen jakautuminen omistajakuntien kesken perustuu kuntien edellisen vuoden asukasluukumäärään.

Kainuun Etu Oy sitoutuu maksamaan omistajakunnille vuosina 2017 – 2019 saamansa rahoituksen takaisin omistajakunnille vuoden 2021 loppuun mennessä (1.erä v. 2018 ja vuonna 2019 kaksi erää). Väliaikaisrahoitukselle ei ole vakuutta eikä sille makseta korkoa.

Väliaikaisrahoitus sisältyy tämän talousarvion rahoituslaskelmaosassa esitettyyn antolainasaamisten lisäykseen ja takaisinmaksu antolainasaamisten vähennyksiin.

2. TALOUS

2.1 Talousarvion toimintakate palvelualueittain (ei sisällä tp-vuoden vyörytyseriä)

1000 €

	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Vaalit					
TOIMINTATUOTOT	0	1 200	2 500	0	0
TOIMINTAKULUT	-4 856	-5 140	-4 630	0	-6
TOIMINTAKATE	-4 856	-3 940	-2 130	0	-6
Kunnanvaltuusto					
TOIMINTAKULUT	-19 013	-16 220	-25 380	-18	-18
TOIMINTAKATE	-18 839	-16 220	-25 380	-18	-18
Tarkastuslautakunta					
TOIMINTAKULUT	-8 832	-9 520	-11 020	-11	-11
TOIMINTAKATE	-8 832	-9 520	-11 020	-11	-11
Yleiset hallintopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	485 460	430 445	462 600	463	463
TOIMINTAKULUT	-8 876 702	-8 769 967	-8 811 668	-8 684	-8 670
TOIMINTAKATE	-8 931 241	-8 339 522	-8 249 068	-8 221	-8 207
Sivistyspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	161 373	103 446	106 235	63	63
TOIMINTAKULUT	-1 735 868	-1 992 076	-2 096 722	-1 970	-1 967
TOIMINTAKATE	-1 629 633	-1 888 630	-1 990 487	-1 907	-1 904
Tekninen toimi					
TOIMINTATUOTOT	1 360 446	1 252 022	1 114 928	946	946
TOIMINTAKULUT	-1 479 770	-1 496 521	-1 508 431	-1 220	-1 195
TOIMINTAKATE	-119 324	-244 499	-383 503	-273	-249
Maaseututoimi					
TOIMINTATUOTOT	2 441 603	2 547 148	2 422 614	2 423	2 423
TOIMINTAKULUT	-2 456 863	-2 583 802	-2 459 849	-2 460	-2 460
TOIMINTAKATE	-15 260	-36 654	-37 235	-37	-37
Tapahtumatoimikunta					
TOIMINTATUOTOT	74	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-4 707	0	0	0	0
TOIMINTAKATE	-4 633	0	0	0	0
Lupa- ja valvontalautakunta					
TOIMINTAKULUT	-2 071	-3 300	-3 530	-4	-4
TOIMINTAKATE	-2 071	-3 300	-3 530	-4	-4

	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Toimintakate yhteensä	-10 491 311	-10 662 285	-10 712 354
*muutos tp 2017 %			2,1
*muutos ta 2018 %			0,5

2.2 TULOSLASKELMA

1 000 €

	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	4 449 131	4 334 261	4 108 877	3 894	3 894
Myyntituotot	3 118 420	3 078 913	2 931 164	2 931	2 931
Maksutuotot	412 068	415 492	384 500	383	383
Tuet ja avustukset	99 611	40 116	70 685	25	25
Muut toimintatuotot, josta	818 972	799 740	722 528	553	553
Vuokratuotot	780 802	744 322	676 978	508	508
Muut toimintatuotot	38 170	55 418	45 550	46	46
TOIMINTAMENOT, siitä	-14 940 442	-14 796 546	-14 821 231	-14 364	-14 328
Henkilöstömenot	-4 344 083	-4 375 653	-4 441 695	-4 376	-4 330
Palkat ja palkkiot	-3 196 447	-3 222 950	-3 379 268	-3 223	-3 286
Henkilöstösivukulut	-1 147 636	-1 152 703	-1 062 426	-1 045	-1 045
Palvelujen ostot	-9 169 426	-9 068 149	-9 107 865	-8 888	-8 874
josta Kainuun sote- kuntayhtymän ja Kainuun liiton osuus*)	-7 309 474	-7 120 570	-7 056 800	-7 057	-7 057
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-715 981	-690 345	-626 660	-561	-547
Avustukset	-137 030	-251 510	-241 840	-249	-236
Muut toimintakulut, josta	-445 483	-410 889	-403 171	-335	-335
Vuokrat	-393 712	-377 149	-363 712	-303	-303
Muut toimintakulut	-51 771	-33 740	-39 459	-32	-32
TOIMINTAKATE	-10 491 311	-10 462 285	-10 712 354	-10	-10
Verotulot	3 761 561	4 859 000	5 052 000	5 090	5 255
Valtionosuudet	6 081 094	5 776 840	5 794 860	5 795	5 795
Rahoitustuotot ja -kulut	-207 329	-25 050	-15 080	-15	-15
Korkotulot	9 668	11 600	18 300	18	18
Muut rahoitustulot	6 833	4 000	4 100	4	4
Korkomenot	-34 252	-40 000	-37 000	-37	-37
Muut rahoitusmenot	-189 579	-650	-480	0	0
VUOSIKATE	-463 639	148 505	119 426	400	600
Poistot ja arvonalentumiset	-592 302	-448 937	-449 245	-414	-397
Tilikauden tulos	-128 663	-300 432	-329 818	-14	202
Poistoeron vähennys	79 890	74 160	74 000	74	74
TILIKAUDEN YLI- / ALIJÄÄMÄ	-48 773	-226 272	-255 818	60	276
Toimintatuotot/toimintakulut, %	26,5	26,1	27,7		
Vuosikate / Poistot, %	78,4	33,8	26,6		
Vuosikate, euroa/asukas	352	110	93		
Kertynyt yli-/alijäämä (1 000 €)	1 862	1 636	1 380	1 440	1 716
Asukasmäärä vuoden lopussa	1 317	1 300	1 285		

2.3. INVESTOINNIT

Hyödyke	Kustannus- arvio yhteen- sä 2019- 2021	TA 2019	TS 2020	TS 2021	Valtion- osuus %	Valtion- osuus 1 000 euroa
Muut pitkävaikutteiset menot						
*Dynsty 10 -versiopäivitys	-20 000	-20 000				
Maa-alueet	100 000	0	50 000	50 000		
* Hankinta	-50 000	-50 000	0	0		
* Myynti	150 000	50 000	50 000	50 000		
Osakkeet ja osuudet	-60 000	0	-30 000	-30 000		
• Hankinta	-90 000	-30 000	-30 000	-30 000		
• Myynti	30 000	30 000	0	0		
Irtaimisto	-70 000	-50 000	-10 000	-10 000		
• yleinen käyttö	-30 000	-10 000	-10 000	-10 000		
päiväkodin kalusteet	- 40 000	- 40000				
Uudisrakentaminen ja perus- korjaus	-800 000	-600 000	-200 000			
Aholantie 30 vt/saneeraus	-800 000	-600 000	-200 000			
Rakennusten myynti	634 000	634 000				
Terveysaseman rakennus	634 000	634 000				
Maa- ja vesirakenteet Virkistysalueet	-11 695	-11 695				
Oumo-hanke	-11 695	-11 695				
Kunnallistekniikka	-60 000	-60 000				
Pajuniemen tien kunnostus	-30 000	-30 000				
Katuvalaistuksen uusiminen	-10 000	-10 000				
Asfaltointi /-Cafe 5-Stopin ris- teysalue, paikat	-20 000	-20 000				
Investointimenot, brutto	-1 061 965	-821 695	-240 000	-40 000		
Rahoitusosuudet	0	0	0	0		
Hyödykkeiden luovutus-tulot	814 000	714 000	50 000	50 000		
Investointimenot, netto	-247 965	-107 695	-190 000	10 000		

2.4 RAHOITUSLASKELMA

1000 euroa

	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Vuosikate	463,6	148,5	119,4	399,7	599,9
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät					
TOIMINNAN RAHAVIRTA	463,6	148,5	119,4	399,7	599,9
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investointimenot	-384,1	-235,0	-821,7	-240,0	-40,0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	82,6				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus- tulot	0,0	80,0	714,0	50,0	50,0
Käyttöomaisuuden myyntien tasearvo	0,0	80,0	714,0	50,0	50,0
Myyntivoitot ja tappiot					
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-301,4	-155,0	-107,7	-190,0	10,0
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	162,2	-6,5	11,7	209,7	609,9
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	183,0	174,0	227,0	-75,0	-278,0
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	222,6	24,0	27,0	25,0	22,0
Antolainasaamisten lisäykset	-13,8	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0
Antolainasaamisten vähennykset	208,8	34,0	37,0	35,0	32,0
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-12,0	150,0	200,0	-100,0	-300,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	800,0	800,0	850,0	500,0	300,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-512,0	-650,0	-650,0	-600,0	-600,0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-300,0				
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutos					
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-50,5				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutos	28,3				
Korottomien velkojen muutos	-78,8				
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	160,1	174,0	227,0	75,0	278,0
RAHAVIRTOJEN MUUTOS	322,3	167,5	238,7	-134,7	-331,9
Rahavarat kauden lopussa	1 183,4	1 350,9	1 589,6	1 454,9	1 123,0
Rahavarat 1.1.	861,1	1 183,4	1 350,9	1 589,6	1 454,9

Maksuvalmiuden turvaamiseksi käytetään kuntatodistusohjelman lyhytaikaista lainaa. Pitkäaikaista lainaa otetaan investointien rahoittamiseen ja pysyviin rahoituksen järjestelyihin esim. lyhytaikaisen lainan muuttamiseen pitkäaikaiseksi tai sen rinnalla rahoitustilanteen vakauttamiseksi. Valtuusto hyväksyy talousarvion hyväksymisen yhteydessä kunnanhallituksen lainanottovaltuudeksi 850 000 € vuodelle 2019.

Antolainasaamisten lisäys sisältää Kainuun Etu Oy:lle myönnettävän omistajakuntien sopimuksella sovitun väliaikaisrahoituksen vuodelle 2019 enintään n. 3 440 €. Antolainasaamisten vähennykseen sisältyy Kainuun Etu Oy:n väliaikaisrahoituksen palautus ja Ristijärven Vuokratalot oy:n kunnan myöntämän lainan vuosilyhennys. Pitkäaikaisten lainojen vähennys sisältää varauksen Ristijärven Vuokratalot Oy:n lainan lyhentämiseen.

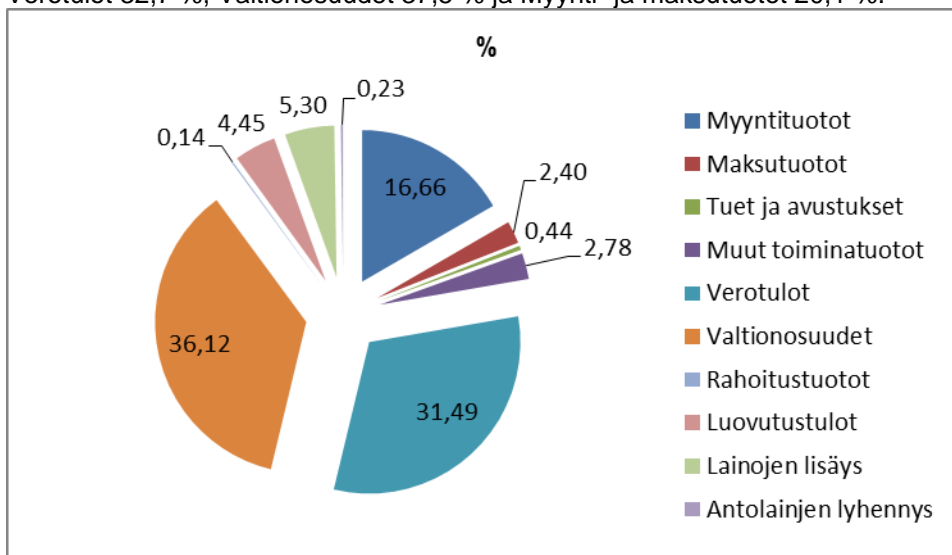
2.5 KOKONAISTULOT JA -MENOT

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHAT JA TULOARVIOT YHTEENSÄ				
	Sitovuus1)	Määrärahat	Tuloarviot	t-kate/v-kate
KÄYTTÖTALOUSOSA				
Vaalit	N	-4 630	2 500	-2 130
Valtuusto	N	-25 380	0	-25 380
Tarkastuslautakunta	N	-11 020	0	-11 020
Yleinen hallinto	N	-8 711 668	462 600	-8 249 068
Kunnanhallitus ja aluehallinto	N	-7 605 598	0	-7 605 598
Elinkeinotoimi	N	-140 669	0	-140 669
Hallintopalvelut	N	-363 134	4 640	-358 494
Strategia ja kaavoitus	N	-34 500	0	-34 500
Ateria- ja puhtaanapito palvelut	N	-406 841	447 960	41 119
Työllisyyden hoito	N	-139 627	10 000	-129 627
Lähipalvelut (liikenne)	N	-19 100	0	-19 100
Sivistyspalvelut	N	-2 096 722	106 235	-1 990 487
Lasten päivähoito	N	-534 853	49 625	-485 228
Perusopetus	N	-1 304 256	55 290	-1 248 966
Kirjasto- ja kulttuuritoimi	N	-136 038	1 320	-134 718
Hyvinvointipalvelut	N	-121 576	0	-121 576
Tekniset palvelut		-1 508 431	1 114 928	-393 503
Rakentaminen ja ympäristö	N	-72 599	14 700	-57 899
Tiet ja kiinteistöt	N	-1 307 235	1 100 228	-207 007
Urheilualueet ja liikuntapaikat	N	-118 597	0	-118 597
Maaseutupalvelut		-2 507 849	2 467 614	-37 235
Hallinto	N	-230 455	193 220	-37 235
Lomitustoimi	N	-2 274 394	2 274 394	0
Lupa- ja valvontalautakunta	N	-3 530	0	-3 530
<i>Toimintakate</i>		<i>-14 821 231</i>	<i>4 108 877</i>	<i>-10 712 354</i>
TULOSLASKELMAOSA				
Verotulot	B		5 052 000	5 052 000
Valtionosuudet	B		5 794 860	5 794 860
Korkotulot	B		18 300	18 300
Muut rahoitustulot	B		4 100	4 100
Korkomenot	B	-37 000		-37 000
Muut rahoitusmenot	B	-480		-480
<i>Vuosikate</i>		<i>-14 858 711</i>	<i>14 978 137</i>	<i>119 426</i>
INVESTOINTIOSA				
Maa- ja metsäkiinteistöt	N	-50 000	50 000	0
Osakkeet ja osuudet	N	-30 000	30 000	0
Irtaimisto	B	-50 000	0	-40 000
Luovutustulot	B		634 000	634 000
Uudisrakentaminen ja peruskorjaus				
Aholantie 30 VT, peruskorjaus	B	-600 000	0	-600 000
Maa- ja vesirakenteet	B	-11 695	0	-11 695
Kunnallistekniikka	B	-60 000	0	-60 000
Muut pitkävaikutteiset menot	B	-20 000	0	-20 000
<i>Investoinnit, netto</i>		<i>-821 695</i>	<i>714 000</i>	<i>-107 695</i>

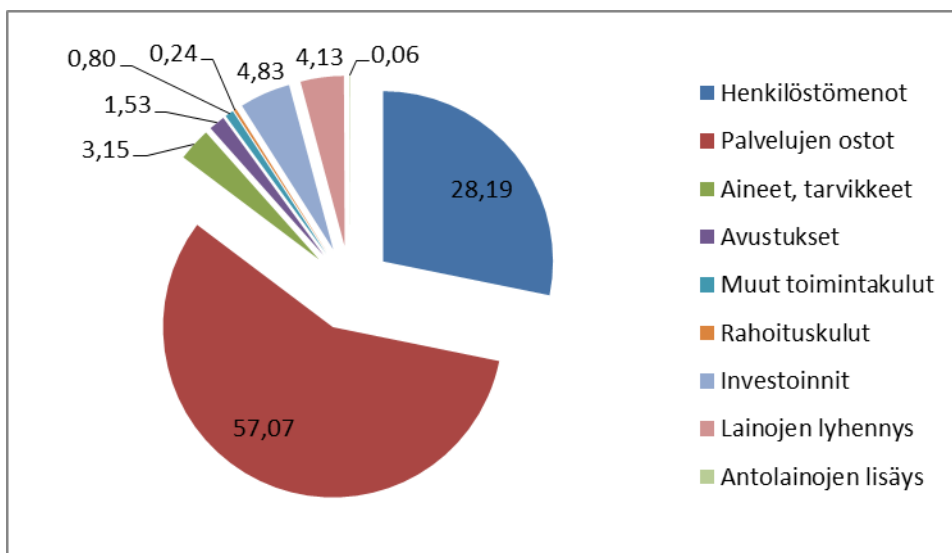
TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO			
	Sitovuus1)	Määrärahat	Tuloarviot
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten vähennys	B		37 000
Antolainasaamisten lisäys	B	-10 000	
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		850 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	-650 000	
<i>Rahoitusosa yhteensä</i>		-660 000	887 000
Vaikutus maksuvalmiuteen			227 000
			238 731
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		-16 340 406	16 579 137
			238 732

1) N = nettomääräraha, B= bruttomääräraha

Verotulojen, valtionosuuksien sekä myynti- ja maksutuottojen osuus ulkoisista tuotoista.
Verotulot 32,7 %, Valtionosuudet 37,5 % ja Myynti- ja maksutuotot 20,1 %.

Henkilöstömenojen ja palvelujen ostojen osuus ulkoisista menoista (suluissa muutos v 2018 talousarvioon):
Palvelujen ostojen 57,5 % (+ 4,8 %), henkilöstömenot 27,9 (-0,1 %)

2.6. RISKIEN HALLINTA JA SISÄINEN VALVONTA

Kunnan toiminnan riskejä ovat vahinkoriskit ja liiketoimintariskit. Vahinkoriskeihin kuuluvat henkilöstöön, omaisuuteen ja toimintaan liittyvät riskit.

Ristijärven kunta on varautunut riskeihin vakuutuksilla, jotka kattavat kunnan omaisuuteen kohdistuvat vahingot, kunnan toiminnasta ulkopuolisille aiheutuvat vahingot sekä kunnan omalle henkilöstölle työtehtävien suorittamisessa aiheutuvat vahingot. Vakuutusten ajanmukaisuus ja kattavuus tarkastetaan säännöllisesti vastuuhenkilöiden toimesta.

Kunnanhallitus on hyväksynyt 13.8.2018 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet, joissa määritellään mm. sisäisen valvonnan vastuutahot ja toimintaohjeita riskien välttämiseksi. Riskien hallinnan tehokkaan toteutuksen ehtona on, että riskiarviointi suoritetaan vähintään vuosittain arvioimalla, valvonnalla ja tarkastustoimien järjestämisellä. Riskit tulee arvioida palvelu- ja tehtäväalueittain. Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja hyväksyy tehtävää varten ohjeet ja menettelytavat. Lisäksi kunnanhallitus hyväksyy sisäisen valvonnan suunnitelman. Toimintakertomuksessa kunnanhallitus antaa tiedot siitä, miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty sekä valvonnan keskeisistä johtopäätöksistä, kuten merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Myös konsernivalvonnasta tulee antaa selvitys.

Toiminnan toteutumisen valvonnan ohella sisäisen valvonta painottuu talousarvion toteutumisen seurannassa ja mahdollisiin poikkeamiin ajoissa reagoimiseen. Palvelu- ja tehtäväalueiden on seurattava oman toimialueensa toteutumista ja raportoitava viivyttämättä kunnanjohtajalle ja –hallitukselle merkittävistä odotettavissa olevista poikkeamista. Seurannassa on myös esim. pistokokein tarkistettava, että kirjaukset ovat oikein sekä kirjanpito- ja maksutapahtumien hyväksyminen on tehty voimassa olevien ohjeiden ja hallintosäännön mukaisesti.

Jos tilivuoden aikana havaitaan merkittäviä talouteen liittyviä riskejä, on riskeistä ja niiden hallintakeinoista välittömästi kunnanjohtajalle ja/tai kunnanhallitukselle.

3. TALOUSARVIO VASTUUALUEITTAIN

Laskennallisina kustannuksina poistot ja vyörytyserät (TP), poistot (TA ja Ts)

16110 VAALIT	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	0	1 200	2 500	0	0
Henkilöstökulut	-3 480	-4 500	-3 700	0	-5 700
Palvelujen ostot	-1 268	-440	-800	0	-650
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-108	0	-30	0	-30
Muut toimintakulut	0	-200	-100	0	-100
TOIMINTAKULUT	-4 856	-5 140	-4 630	0	-6 480
TOIMINTAKATE	-4 856	-3 940	-2 130	0	-6 480

Talousarviovuonna 2019 järjestetään eduskunta-, EU- ja maakuntavaalit ja kuntavaalit 2021.

16111 KUNNANVALTUUSTO	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Henkilöstökulut	-14 009	-11 000	-11 000	-11 000	-11 000
Palvelujen ostot	-3 106	-3 050	-9 400	-5 600	-5 600
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 899	-2 020	-4 980	-1 780	-1 780
Muut toimintakulut	0	-150	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-19 013	-16 220	-25 380	-18 380	-18 380
TOIMINTAKATE	-18 839	-16 220	-25 380	-18 380	-18 380

Kunnanvaltuuston toimialaan kuuluu ylimmän poliittisen toimivallan käyttö kunnassa. Valtuusto määrittelee strategiat, arvot ja tavoitteet. Valtuusto myöskin myöntää resurssit em. asioiden saavuttamiseksi. Kunnanvaltuustossa on kesästä 2018 lähtien 14 jäsentä. Toimintakulut sisältävät varauksen laitteiden hankkimiseen sähköisen kokoushallinnan käyttöön ottamiseksi.

16121 TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1 000 €	TS 2021 1 000 €
Henkilöstökulut	-2 293	-2 300	-3 300	-3 300	-3 300
Palvelujen ostot	-6 408	-6 670	-7 300	-7 300	-7 300
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-133	-250	-270	-270	-270
Muut toimintakulut	0	-300	-150	-150	-150
TOIMINTAKULUT	-8 832	-9 520	-11 020	-11 020	-11 020
TOIMINTAKATE	-8 832	-9 520	-11 020	-11 020	-11 020

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on huolehtia kuntakonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Lautakunta valmistelee valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset kunnan ja kuntakonsernin tavoitteet toteutuneet.

Tilintarkastusyhteisönä on BDO Audiator Oy Ab ja vastuullisena tilintarkastajana Tiina Mikkonen-Brännkärr.

PALVELUALUE: YLEINEN HALLINTO**Toiminta-ajatus:**

Ristijärven kunnan strategia uudistettiin vuoden 2018 aikana.

Nykyinen strategia sisältää kolme painopistettä: elinvoimaisen kuntarakenteen vahvistaminen, hyvä asuminen ja kuntalaisten hyvinvointi sekä perustason lähipalvelut. Kuntalaisten hyvinvoinnin seuranta ja toimenpiteet on sisällytetty kuntastrategiaan.

Henkilöstöpolitiikka perustuu kannustavaan johtamiseen ja työssä jatkamisen tukemiseen sekä osaamisen kehittämiseen eri-ikäiset työntekijät huomioiden. Henkilöstölle luodaan mahdollisuudet käyttää työssään omaa osaamistaan kunnan ja kuntalaisten parhaaksi. Tavoitteena on tasapainoinen kuntatalous, keinot selviytyä velvoitteistaan ja kohdistaa talouden sopeutukset niin, etteivät kuntalaisten saama palveluiden taso merkittävästi heikkene.

Talous YLEINEN HALLINTO, YHT.	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1 000 €	TS 2021 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	485 460	430 445	462 600	463	463
Henkilöstökulut	-707 927	-693 884	-739 332	-737	-737
Palvelujen ostot	-7 780 851	-7 691 490	-7 628 860	-7 583	-7 582
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-141 431	-141 760	-139 720	-134	-134
Avustukset	-148 963	-136 810	-121 640	-130	-117
Muut toimintakulut	-97 531	-106 024	-97 116	-97	-97
TOIMINTAKULUT	-8 895 068	-8 769 967	-8 811 668	-8 684	-8 670
TOIMINTAKATE	-8 391 241	-8 219 724	-8 249 068	-8 221	-8 207
<i>Ulkoinen toimintakate</i>	<i>-8 462 972</i>	<i>-8 504 929</i>	<i>-8 310 282</i>	<i>-8 282</i>	<i>-8 268</i>
<i>Laskennalliset erät</i>	<i>-53 528</i>	<i>-3 407</i>	<i>-3 031</i>	<i>-3</i>	<i>-5</i>
Kokonaiskustannukset	-8 444 769	-8 467 263	-8 252 100	-8 224	-8 212

Palvelualue käsittää seuraavat tehtäväalueet: kunnanhallitus, maakuntahallinto (Sote ky, Kainuun liitto), pelastustoimi, verotus, avustuslainat, hallintopalvelut, ateriapalvelut, kaavoitus, elinkeinotoimi, työllisyydenhoito ja lähipalvelut. Kunnanjohtaja vastaa kuntien yhteistoiminnasta, elinkeinotoimesta ja kaavoituksesta.

Vanhusneuvosto	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Henkilöstökulut	-293	-1 200	-1 050	-1 050	-1 050
Palvelujen ostot	-168	-250	-350	-350	-350
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-59	0	-400	-400	-400
Muut toimintakulut	0	-800	-400	-400	-400
TOIMINTAKULUT	-520	-2 250	-2 200	-2 200	-2 200
TOIMINTAKATE	-520	-2 250	-2 200	-2 200	-2 200
Kokonaiskustannukset	-520	-2 250	-2 200	-2 200	-2 200

Tehtäväalue: Kunnanhallitus ja aluehallinto
Vastuhenkilö: Kunnanjohtaja

Talous Kunnanhallitus ja alue- hallinto	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1 000 €	TS 2021 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	848	0	0	0	0
Henkilöstökulut	-157 953	-248 217	267 217	-267	-267
Palvelujen ostot	-7 502 841	-7 308 500	-7 265 950	-7 247	-7 247
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 678	-2 100	-7 460	-2	-2
Avustukset	-41 903	-29 910	-27 140	-36	-22
Muut toimintakulut	-46 001	-33 262	-38 181	-38	-38
TOIMINTAKULUT	-7 750 376	-7 621 989	-7 605 598	-7 589	-7 576
TOIMINTAKATE	-7 749 528	-7 621 989	-7 605 598	-7 589	-7 576
<i>Ulkoisen toimintakate</i>	<i>-7 823 393</i>	<i>-7 589 915</i>	<i>-7 580 637</i>	<i>-7 563</i>	<i>-7563</i>
<i>Laskennalliset erät</i>	<i>-114 044</i>	<i>-112</i>	<i>-1 090</i>	<i>3</i>	<i>-5</i>
Kokonaiskustannukset	-7 863 572	-7 622 101	-7 605 688	-7 593	-7 581

Kunnanhallituksen tulosityksiköllä määräraharaukset mahdollisen sähköisen kokoushallinnon ja Cloudia –sähköisen kilpailutusjärjestelmän käyttöön ottamiseen vuoden 2019 aikana. Hankinnoista tehdään erilliset päätökset.

Kainuun kunnat ovat irtisanoneet Kainuun Sote ky:n ja kuntien välisen talous- henkilöstö- ja tietohallinnon tukipalveluiden sopimuksen päättymään vuoden 2019 lopussa. Vuoden 2019 aikana tulee ratkaista se, miten em. tukipalvelut tuotetaan vuoden 2020 alusta. Talousarviota täydennetään muutokseen tarvittavalla määrärahalla, kun kuntakohtaiset kustannukset ovat selvillä.

Maksuosuudet	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TA 2019
Kainuun Sote ky	7 189 993	7 321 700	7 077 000	7 013 068
Kainuun liitto	45 691	44 100	43 750	43 731
Pelastuslaitos	120 872	126 500	129 000	129 744

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Hyvinvointi	Hyvinvointisuunnitelman ylläpito	Hyvinvointisuunnitelma päivitetty huomioiden arjen turvallisuus ja kuntastrategia.
Henkilöstön hyvinvointi	Avoin toimintakulttuuri: sisäisen tiedotuksen parantaminen Erilaiset elämäntilanteet huomioitu töiden suunnittelussa, ml. etätyö.	Henkilökuntaa tiedotetaan kunnan kotisivuilla ylläpidettävän ”kunnassa tapahtuu” plogin kautta, jonne laaditaan ajankoh-taiskatsaukset.
Sähköinen kokoushallinta	Kokoushallinta käytössä	Käytössä vuoden loppuun mennessä, jos hankinnasta tehdään myönteinen päätös

Tehtäväalue: Elinkeinojen edistäminen
Vastuhenkilö: Kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus:

Kunnan elinkeinotoimintaa johtaa kunnanhallitus. Käytännön kehittämistyötä johtaa kunnanjohtaja. Kehityspäällikön työpanos on 50 % elinkeinotoimessa ja on suunnattu kunnan yrityskontaktien, markkinoinnin, tapahtumien, yritysikiinteistöjen ja matkailun toimenpiteisiin. Kunnan yritys- ja hanketoiminnan yhteistyökumppaneita ovat Kainuun kuntien yhteisesti omistama Kainuun Etu Oy sekä ELY ja TE-keskus. Kunta haluaa verkostoitua paikallisen yrittäjäjärjestön ja yksittäisten yrittäjien ja toimijoiden kanssa.

Kunta avustaa yrittäjää hyödyntämään rahoitusmahdollisuuksiaan ja tukee yrittäjien koulutus-, markkinointi- ja messuosallistumista. Kuntaimagoa ja vahvistetaan kunnan kehittämistoimenpiteiden avulla, joihin kunta panostaa kuntamarkkinoinnin, kunnassa järjestettävien tapahtumien ja erillisten hankkeiden avulla. Kunta tukee yritystoimintaa kuntastrategian mukaisesti.

Kunnan elinkeinotoimen yhtenä tavoitteena on maaseudun pk-yritysaihioiden ja hankkeiden etsiminen, hoivayrittäjyyden tukeminen ja uusien yritysten syntyminen. Kannustinryhmä toimii linkkinä yrittäjien ja kunnan elinkeinojen kehittäjien välillä, tavoitteena myönteisen yritysilmapiirin luominen.

Tavoitteet 2019

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Yrittäjyyden kasvattaminen kunnassa	Uusien yritysten määrän kehittyminen	Kunnassa olevien yritysten lukumäärä lisääntyy vähintään 1-2 /kpl vuodessa
Yritysten toimintamahdollisuuksien lisääminen	Kunnassa on tarjolla yrittäjille sekä yritystontteja että yritystiloja.	Tontti pystytään järjestämään uudelle yritykselle välittömästi. Toimitilat on kartoitettu kysynnän mukaan.
Verkostoituminen ja tiedonvaihto yrittäjien kanssa	Käydään tapaamassa yrittäjiä. Järjestetään tapaamisia ja osallistutaan yrittäjien tapauksiin/kokouksiin.	Tavataan kunnan yrittäjiä vähintään 1/kk ja osallistutaan yhteisiin tilaisuuksiin mahdollisuuksien mukaan. Välitetään reaaliajassa ajankohtaista tietoa yrittäjille.

Kunta etsii aktiivisesti investointi- ja palvelukonseptiyritysliiketoimintaa Saukkovaaran ja Ristijärven Pirtin alueelle.

Suunnitelmavuodet 2020 – 2021, tavoitteet

- 1) Tuetaan Kivialan yritystoiminnan syntymistä ja laajentumista Ristijärvelle ja muualle Kainuuseen
- 2) Edistetään eri toimialojen pk-yritystoiminnan kehittämismahdollisuuksia paikkakunnalla: Biotalous, verkkokauppa, jne.
- 3) Vahvistetaan Viitostien varrelle sijoittuvien yritysten kasvua (yrityskylän, Saukkovaaran ja Ristijärven pirtin alueiden kehittäminen) ja etsitään aktiivisesti mahdollisuutta pysäyttäjän toteuttamiseksi.

Elinkeinotoimen budjettiosuus koostuu kehittämispäällikön palkkakustannuksesta, ostopalvelusopimuksista, varauksista hankerahoituksiin ja jo voimassa olevista hankerahoitussitoumuksista, Kainuun Edun rahoitusosuudesta (osakassopimus) ja kunnan markkinointiin ja yritysmarkkinointiin liittyvistä kuluista. Varaus avustuksiin OK Seniorisillalle liikuntatalo Virtaalan ylläpitoon ja Kulttuuritapahtuma ry:lle (Veisuufestivaali).

Talous Elinkeinotoimi	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1 000 €	TS 2021 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	435	0	0	0	0
Henkilöstökulut	-27 218	-27 368	-28 609	-29	-29
Palvelujen ostot	-77 461	-73 400	-75 850	-64	-64
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-7 193	-1 900	-1 300	-1	-1
Avustukset	-36 705	-36 500	-24 000	-24	-24
Muut toimintakulut	-280	-7 900	-7 900	-8	-8
TOIMINTAKULUT	-149 498	-149 388	-140 669	-129	-129
TOIMINTAKATE	-149 063	-149 388	-140 669	-129	-129
<i>Ulkoisen toimintakate</i>	<i>-149 063</i>	<i>-147 618</i>	<i>-138 259</i>	<i>-127</i>	<i>-127</i>
<i>Laskennalliset erät</i>	<i>-1 511</i>				
Kokonaiskustannukset	-150 573	-149 388	-140 669	-129	-129

Osallisuushankkeet ja maksuosuudet:

	Hanke / maksuosuus	Maksu, €
Elävä Kainuu Leader ry	Hankerahoitus	6 501,00
Oulujärvi Leader	Kalaleader –strategia	356,00
Kainuun Etu Oy	North Portfolio	1 250,00
	Matkailukalastus digi-aikaan	1 000,00
Luonnonvarakeskus (LUKE)	KaiVa –hanke	322,00
	Moottorikelkkareitti	7 500,00

Tehtäväalue: Hallintopalvelut
Vastuhenkilö: hallintopäällikkö

Toiminta: Hallintopalvelut tuottaa keskitetysti kunnan organisaation tarvitsemat hallinnon tukipalvelut siltä osin kuin ne tuotetaan itse. Kainuun Sote ky tuottaa kunnan ohjeiden mukaisesti palkanlaskennan, taloushallinnon (reskontrat, kirjanpito) ja atk-tuen palvelut. Hallintopalvelut tuottaa myös kuntalaisten käyttämät asiointipisteen avustavat asiakaspalvelut.

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Osaava henkilökunta	-Uusien tehtävien edellyttämä koulutus ja tarpeellinen täydennyskoulutus -Hyödynnetään ja mahdollistetaan etäyhteyksien käyttö koulutuksissa -Koulutustarpeiden kartoitus	koulutuksiin pääsy toteutunut huomioiden koulutustarjonta etäkoulutuksiin osallistuminen toteutunut koulutustarpeet kartoitettu
Sähköinen kokoushallinta	otetaan käyttöön yhteistyössä ylimmän johdon kanssa	käytössä vuoden loppuun mennessä, mikäli hankinta toteutetaan
Henkilöressurssien käyttäminen	Kehityskeskustelut käyty >80 % ja tehtävänkuvat päivitetty vastamaan tehtäviä	kehityskeskustelut käyty ja tehtävänkuvat tarvittavilta osin päivitetty

Talous Hallintopalvelut	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1 000 €	TS 2021 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	10 092	9 570	4 640	5	5
Henkilöstökulut	-300 359	-201 381	-193 869	-194	-194
Palvelujen ostot	-90 999	-138 160	-156 290	-141	-141
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-7 125	-7 570	-5 940	-6	-6
Muut toimintakulut	-18 582	-18 432	-22 035	-22	-22
TOIMINTAKULUT	-417 065	-365 543	-363 134	-363	-363
TOIMINTAKATE	-406 972	-355 973	-358 494	-388	-358
<i>Ulkoinen toimintakate</i>	<i>-397 074</i>	<i>-343 741</i>	<i>-343 609</i>	<i>-344</i>	<i>-344</i>
<i>Laskennalliset erät</i>	<i>78 807</i>	<i>-91</i>	<i>-73</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Kokonaiskustannukset	-328 1696	-356 064	-363 566	-388	-388

Vastuualue käsittää hallintopalvelun, palvelupisteen, henkilöstöhallinnon sekä atk- ja kopiointipalvelut. Talousarviossa on varauduttu lyhytaikaisen lisähenkilöresurssin käyttöön. Talousarvion investointiosa sisältää määrärahavaruksen Dynasty 10 –asianhallintaohjelman käyttöön ottamiseen. Hankinnasta tehdään erillinen päätös. Tekniisiin palveluihin on kohdennettu hallinnon tukipalvelun henkilöstöresurssia 40 %.

Kainuun Sote ky:n ilmoittama tukipalveluiden ennakkolaskutus v. 2019

Palvelu	toteutunut 2017, €	ennakkolaskutus 2018, €	ennakkolaskutus 2019, €
Taloushallinto	24 922	28 618	25 701
Palkkahallinto	28 468	21 555	26 742
Tietohallinto	25 167	24 998	28 712
Yhteensä €/vuosi	78 557	75 172	81 155

Tosittehintä, kpl

1,38 €

Palkkalaskelman hinta, kpl

15,64 €

Tietohallinnon hinta (hlö 514,69 €, laite 752,67 €)

633,68 € (50 % laite ja 50 % henkilö)

Kustannusten nousu v. 2018 ennakkolaskutuksesta 7,96

Tavoitteet suunnitelmavuosille 2020 - 2021

- 1) Asiakirja-arkiston siirto vanhalta kunnantalolta korvaaviin tiloihin.

Tehtäväalue:

Strategiatoiminta (Johtoryhmätoiminta, Maankäyttö ja kaavoitus)

Vastuhenkilö:

Kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus:

Kunta harjoittaa aktiivista maapolitiikka. Tavoitteena on maankäytön ja asumisen edellytysten toteutuksella, kuten kaavoittamalla ja kunnallisteknisellä rakentamisella ja suunnittelulla toteuttaa vetovoimaisia asunto- ja yrittönttejä.

Kerran valtuustokaudessa kunnanjohtaja ja johtoryhmä valmistelevat yhdessä luottamushenkilöiden ja sidosryhmien kanssa kuntastrategiat. Uuden kuntalain mukaan strategia sisältää kunnan kehitystä, elinvoimaisuutta, hyvinvointia ja henkilöstöä koskevat osat. Kunta toteuttaa kunnanvaltuuston vahvistamaa strategiaa, visiota ja talousarviota sekä suunnitelmakaudelle asetettuja painopisteitä. Esimiehet ohjaavat omaa henkilöstöään toteuttamaan strategiaa.

Tavoitteet 2019

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Ranta-asumisen vahvistaminen strategisena tavoitteena	Uusien alueiden kaavoitus	Vähintään yksi kaavoitusohjelma vireillä.
Aktiivinen tonttimarkkinointi	Markkinointitoimenpiteissä onnistuminen, toteutuneet kaupat, kpl	Myyty vakituiseen asumiseen ja/tai vapaa-ajanasumiseen vähintään 3 tonttia
Kunnan keskeisten maa-alueiden kehittäminen ja myyminen (Ristijärven Pirtin alue)	Yritysverkoston hankkiminen hankkeen tai muiden toimien avulla alueen kehityksen vahvistamiseksi.	Helmi Willas verkostohankkeen konkreettisten toimenpiteiden toteuttamismahdollisuudet selvitetty.

Strategia ja kaavoitus	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1 000 €	TS 2021 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	39	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-11 361	-26 200	-34 500	-35	-35
Muut toimintakulut	-570	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-11 932	-26 200	-34 500	-35	-35
TOIMINTAKATE	-11 893	-26 200	-34 500	-35	-35
<i>Ulkoisen toimintakate</i>	<i>-11 893</i>	<i>-26 200</i>	<i>-35 400</i>	<i>-35</i>	<i>-35</i>
<i>Laskennalliset erät</i>	<i>-3 215</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Kokonaiskustannukset	-15 108	-26 200	-34 500	-35	-35

Ristijärven kunta ostaa aluearkkitehdin palvelut Hyrynsalmen kunnalta. Vuoden 2017 talousarviossa varauduttiin aluearkkitehdin palkkaukseen ja palvelujen myyntiin. Vuoden 2018 talousarviossa varaus kaavoituskustannuksiin.

Tehtäväalue: Ateria- ja puhtaanapitopalvelut
Vastuhenkilö: Palvelupäällikkö

Toiminta-ajatus:

Ateriapalvelu tuottaa ateriapalvelut kunnalle, kotipalveluateriat ja hoivaosaston ateriat Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymälle sekä sopimuksen mukaan ateriapalveluita muille toimijoille. Elin-tarvikehankinnat hankitaan pääosin Kainuun hankintarenkaan kilpailuttamilta toimittajilta. Puhtaanapito osalta suunnitellaan kunnan omassa käytössä olevien tilojen ja vuokrattujen tilojen siivous. Terveysosaston hoivaosaston puhtaanapito hankitaan ostopalveluna.

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Ateria- ja puhtaanapitopalveluiden laadukas ja taloudellinen tuottaminen	Asiakastytyväisyyskyselyt Kouluruokarinkitoiminta Aterian hinta	kerran vuodessa säännöllinen kokoontuminen, vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa Kustannustehokas ja kilpailukykyinen hinta (kattaa tuotantokustannukset)
Toiminnan tehokkuus	Ohjelmistojen hyödyntäminen (esim. sähköinen laskutus)	ohjelmat kaikilta osin käytössä

Toiminta vuonna 2019

Vuoden 2019 aikana oppilas- ja työpaikkaruokailu järjestetään kertakäyttöastioin koulun liikunta-/juhlasalissa varsinaisen ruokasalin toimiessa päiväkodin väistötilana. Aterioiden kuljetuspalvelut tuottaa Posti Oy, kuljetussopimus Postin kanssa 1+1 vuosi. Optiovuosi on käytössä vuonna 2019. Ateriapalveluissa työskentelee viisi henkilöä ja puhtaanapitopalveluissa kolme. Kaikki työntekijät ovat kokoaikaisia. Keittiötoimintojen on suunniteltu siirtyvän Attendon rakennuttamiin tiloihin vuoden 2020 alusta, joten viimeistään vuoden 2019 syksyllä aloitetaan valmistelut toimintojen siirtämiseksi.

Ruokahuollon tavoitteeksi on asetettu laadukkuus ja kilpailukykyinen ja kustannustehokas hinta.

Talous Ateria- ja puhtaanapito- palvelus	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1 000 €	TS 2021 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	468 693	419 575	447 960	448	448
Henkilöstökulut	-212 234	-205 837	-218 761	-219	-219
Palvelujen ostot	-49 687	-68 130	-38 970	-39	-39
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-125 364	-129 590	-124 020	-124	-124
Muut toimintakulut	-31 455	-42 810	-25 090	-25	-25
TOIMINTAKULUT	-418 740	-446 367	-409 841	-407	-407
TOIMINTAKATE	49 953	-26 792	41 119	41	41
<i>Ulkoinen toimintakate</i>	<i>-58 356</i>	<i>-106 042</i>	<i>-54 517</i>	<i>-55</i>	<i>-55</i>
<i>Laskennalliset erät</i>	<i>-13 389</i>	<i>-3 204</i>	<i>-1 869</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Kokonaiskustannukset	36 563	-29 996	-39 250	41	41

Tehtäväalue:

Vastuhenkilö:

Työllisyydenhoito

hallintopäällikkö

Toiminta-ajatus:

Työllistämistoimenpiteiden tarkoituksena on pääasiassa työvoimahallinnon tukijärjestelmien ja koulutuksen avulla tukea työttömiä henkilöitä työllistymään tai kohentamaan työllistymismahdollisuuksia. Tukityöllistämällä ehkäistään syrjäytyneisyyttä ja lievitetään sosiaalisia ja taloudellisia ongelmia. Työllisyyden hoidon palvelujen järjestämisessä käytetään ulkopuolista tuottajaa.

Toiminta vuonna 2019

Vuoden 2018 alusta Ristijärven kunnan työllisyyden hoidon palvelut on tuottanut sopimuksen perusteella Paltamon kunta. Paltamo osoittaa Ristijärven kunnan asioiden hoitoon 50 %:n työajalla ohjaajan, joka työskentelee Ristijärven kunnan tiloissa.

Kunta tukee Kainuun Sote ky:n kuntouttavaa työtoimintaa tarjoamalla omasta organisaatiosta sijoituspaikkoja kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille. Lisäksi pyritään järjestämään Kelan työkokeilussa oleville henkilöille työkokeilupaikkoja. Pääsääntöisesti TE-toimiston lain perusteella kunnalle työllistettäväksi osoitettavat henkilöt työllistetään.

Työllisyyden hoidon merkittävä osa-alue on eläkeselvittelyjen tekeminen työttömille, jotka eivät terveydellisistä syistä ole enää työkykyisiä.

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Syrjäytymisen ehkäiseminen	Kunnan järjestämän työllisyshoidon piirissä olevat työttömät (sis. kuntouttavan toiminnan) Aktivoinnin määrä %/työttömät	keskimäärin vähintään > 40 %
Koululaisten kesätyöt	Sijoitettu % hakijoista painotus yrityksiin sijoittamisessa	100 % yrityksiin ja kuntaan
Kuntouttava työtoiminta	Toiminnan ulkopuolella olevat Sijoitus kuntaorganisaatioon Vaikutus kunnan talouteen 70 %:n maksuosuuden luettelon henkilömäärä alempi kuin elokuussa 2018 (<8)	Enintään 10 % toimenpiteitä edellyttävistä työttömistä toiminnan ulkopuolella. Sijoitettuna 1 – 3 kuntoutujaa Työmarkkinatukimaksun määrä < vuoden 2018 toteuma ns. 1 000 päiväisten määrä alempi kuin syyskuussa 2018
Toimiva verkostoyhteisyö	Aikuissosiaalityön, kuntouttavan työtoiminnan ja TE-toimiston kanssa Eläkeselvittelyt	Säännölliset kokoontumiset, yhteydenpito ja raportointi sekä tietojen vaihto kolme selvitystä aloitettu tai saatu päätökseen

Eläkeselvittelyjen toteutuminen tavoitteen mukaisesti riippuu kohderyhmään kuuluvien henkilöiden määrästä.

Työmarkkinatukimaksun kehitys

	2015	2016	2017	Ta 2018	Ennuste v 2018	Ta 2019
Työmarkkinatukimaksu, €	64 924	72 718	67 000	69 000	65 000	69 000
Henkilömäärä keskimäärin yhteisvastuullisella tuella / vuosi	29	31	30	30	38	30

Talous Työllisyyden hoito	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1 000 €	TS 2021 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	5 490	1 300	-10 000	-10	-10
Henkilöstökulut	-9 870	-9 881	-29 827	-30	-30
Palvelujen ostot	-32 858	-55 900	-38 200	-38	-38
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-12	-600	-600	0	0
Avustukset	-70 355	-70 400	-70 500	-71	-71
Muut toimintakulut	0	-500	-500	-1	-1
TOIMINTAKULUT	-113 095	-137 281	-139 627	-140	-140
TOIMINTAKATE	-107 605	-135 981	-129 627	-130	-130
<i>Ulkoinen toimintakate</i>	<i>-107 605</i>	<i>-135 981</i>	<i>-129 627</i>	<i>-130</i>	<i>-130</i>
<i>Laskennalliset erät</i>	<i>-176</i>				
Kokonaiskustannukset	-107 781	-135 981	-129 627	-130	-130

Henkilöstömääräraha on varaus nuorten kesätyöllistämiseen vuoden 2018 tasossa ja määräraha kunnalle mahdollisesti tulevien lakisääteisten työllistämismäärärahojen täyttämiseen kahden henkilön osalta. Avustuksissa on kunnan osuus yhteisvastuulliseen työmarkkinatukimaksuun ja yrityksille maksettava nuorten kesätyöllistämisen avustus. Palvelun ostoissa maksuosuus Paltamon kunnalle työllisyshoidon palvelujen tuottamisesta. Sopimuksen mukainen korvaus vuodessa 35 000 euroa. Työllistämishankkeisiin osallistuminen ja rahoitus päätetään erikseen talousarviovuoden aikana.

Tehtäväalue: Lähipalvelu
Vastuuhenkilö: hallintopäällikkö

Toiminta-ajatus: Lähipalvelut koostuvat kunnan sisäisestä asiointiliikenteestä ja kuntien välisestä liikenteestä. Kunnan sisäisen asiointiliikenteen kunta järjestää itse. Kuntien välisen liikenteen turvaamiseksi Kainuussa Ristijärven kunta osallistuu liikennöintikustannuksiin sopimuksen perusteella.

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Kuljetusten saavutettavuus	Kuljetuksella tuettujen asiointipäivien määrä	1 pv /vko
	Kuljetusten kattavuus	kaikki sivukylät kuljetuspalvelun piirissä tarpeen mukaan
	Kuljetusten taloudellisuus	saman suunnan eri kuljetusten taloudellinen ja tarkoituksenmukainen yhdistely
	Kuntien välinen liikenne	kunta osallistuu kustannusten kattamiseen sopimusteisesti yhdessä Kainuun kuntien kanssa

Määrälliset tunnusluvut	TA 2019	TP 2017	TA 2018	TS 2020	TS 2021
Osuus kuntien väliseen liikenteeseen euroa/as*)	10,93	8,24	11,65	10,93	10,93
Kunnan oma asiointiliikenne euroa/as	3,88	3,51	4,46	3,88	3,88

16155 Lähipalvelu	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1 000 €	TS 2021 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	-137	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-15 476	-20 950	-19 100	-19 100	-19 100
TOIMINTAKULUT	-15 476	-20 950	-19 100	-19 100	-19 100
TOIMINTAKATE	-15 612	-20 950	-19 100	-19 100	-19 100
Kokonaistulos	-15 612	-20 950	-19 100	-19 100	-19 100

Perustelut:

ELY-ostaa kuntien välistä liikennettä ja kunnat osallistuvat prosenttiperusteisella maksuosuudella liikenteestä aiheutuvien kustannusten maksamiseen. Maksuosuus maksetaan suoraan kunkin vuoron liikennöitsijälle ELY-keskuksen antaman tiedon perusteella. Vuoden 2019 kustannusten on arvioitu pysyvän vuoden 2018 tasossa. Ristijärven osuus Kainuun kuntien maksettavaksi tulevasta kustannuksesta 3,34 %.

Palvelun ostoihin sisältyy myös kunnan sisäinen asiointiliikenne, jonka osuus määrärahasta on 5 000 euroa. Sisäinen asiointiliikenne toteutetaan koulun työaikana pääosalla reittejä koulukuljetuksiin yhdistettynä.

Palvelualue: SIVISTYSPALVELUT
Vastuuhenkilö: Sivistyspäällikkö / rehtori

Toiminta-ajatus: Sivistystoimi vastaa kunnan lasten varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen, kirjastotoimen sekä kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimen järjestämisestä kunnassa sekä suunnittelee palveluiden toteuttamista yhteistyössä Paltamon kansalaisopiston ja Kainuun musiikkiopiston kanssa. Yhteistyössä Hyrynsalmen kunnan kanssa järjestetään aineenopetusta yhteisten lehtoreiden voimin ja ostopalveluna toteutetaan koulukuraattori – ja etsivän nuorisotyön palvelut. Tavoitteena on mahdollistaa monipuoliset elinikäisen oppimisen edellytykset Ristijärvellä, mahdollistaa kuntalaisten hyvinvointia, luoda turvalliset peruspalvelut lapsiperheille sekä ylläpitää ja kehittää virkeää liikunta- ja kulttuurielämää kaikille kuntalaisille junioreista senioreihin.

Sivistyspalveluissa pyritään hakemaan hankerahoitusta myös tulevana toimintavuotena. Kainuulaisella yhteistyöllä on saatu esim. täydennyskoulutusta varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilökunnille sekä toteutetaan lukuvuonna 2018-19 varhennettua englannin opetusta esi- ja perusopetuksen alkuopetuksessa hyväksytyt opetussuunnitelman mukaisesti. Lisäksi varhaiskasvatuksessa annetaan englannin kielisuihkutusta ja esi- ja alkuoppilaat saavat kielisuihkutukset saksan, ranskan ja espanjan kielessä hankerahoituksella. Perusopetuksessa erityisoppilaiden kasvanut määrä on vaatinut koulunkäynninohjaajien määrän kasvua, mikä näkyy selkeästi henkilöstömenoissa. Omatoimikirjasto on otettu käyttöön syksyllä 2018 ja siihen liittyy ohjelmistomenojen kasvu kirjastotoimessa. Sivistystoimi pyrkii omilla toimillaan edistämään ja mahdollistamaan kuntalaisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia.

Talous Sivistystoimi	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1 000 €	TS 2021 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	161 373	103 446	106 235	63	63
Henkilöstökulut	-1 199 232	-1 176 280	-1 304 234	-1 198	-1 198
Palvelujen ostot	-472 429	-423 803	-433 195	-430	-427
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-90 202	-74 515	-70 880	-71	-71
Muut toimintakulut	-284 336	-261 978	-224 913	-207	-207
Avustukset	-57 371	-55 500	-63 500	-64	-64
TOIMINTAKULUT	-2 103 570	-1 992 076	-2 096 722	-1 970	-1 967
TOIMINTAKATE	-1 942 197	-1 888 630	-1 990 487	-1 910	-1 904
<i>Ulkoinen toimintakate</i>	<i>-1 543 909</i>	<i>-1 521 309</i>	<i>-1 669 219</i>	<i>-1 589</i>	<i>-1 583</i>
<i>Laskennalliset erät</i>	<i>-30 328</i>	<i>-28</i>	<i>-23</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Kokonaiskustannukset	-1 972 561	-1 888 658	-1 990 510	-1 910	-1 904

Tehtäväalue: Varhaiskasvatus
Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuksen vastaava/ Päivähoidon ohjaaja

Toiminta-ajatus: Varhaiskasvatus muodostaa joustavan lasten päiväkotihoidon, perhepäivähoidon ja kotihoidon kokonaisuuden. Varhaiskasvatuksessa lapsilla on aikaa leikkiä, opetella ja harjoitella yhdessä uusia ikä- ja kehitystasoaan vastaavia taitoja. Kaikilla on oikeus avoimeen, rehelliseen ja toiset huomiointonaan vuorovaikutukseen suvaitsevaisuuden ja luottamuksen ilmapiirissä. Tasa-arvoisuus, oikeudenmukaisuus ja lapsilähtöisyys ovat tärkeitä periaatteita. Lapsilla on mahdollisuus oppia ja kasvaa turvallisessa, välittävässä ja läsnäoloa korostavassa toimintaympäristössä. Varhaiskasvatus on kunnan lakisääteistä toimintaa.

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Varhaiskasvatustilasto	Uusi varhaiskasvatustilasto on astunut voimaan 1.9.2018 alkaen. Laki edellyttää päiväkotiryhmiin pedagogisen osaamisen lisäämistä lisäämällä varhaiskasvatuksen opettajien määrää 2/ ryhmä. Esityksenä on muuttaa irtisanoutuneen lastenhoitajan toimi varhaiskasvatuksen opettajan viraksi. Muutoin siirtymäaikaa on vuoteen 2030 saakka.	Henkilöstörakenne muutettu lakia vastaavaksi Saukkojen ryhmän osalta tammikuussa 2019.
Varhaiskasvatusta järjestetään asiakaskeskeisesti ja joustavasti	Odotusaika hakemuksen jättämisestä *kasvatukselliset syyt *työllistyminen, opiskelu *muu syy	7 vrk 14 vrk 60 vrk
Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma	Kaikille säännöllisesti päivähoitossa oleville	100 %

Määrälliset tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2019
Päiväkodin läsnäolopäivät	3889	4870	4 560	4 500	4 500
0-6v. kunnassa / hoitopaikkaa tarvitsevat 0-7v.	47	47/42	43/40	44/40	46/40
Perhepäivähoidon läsnäolopäivät	580	656	650	600	600

Suunnitelmavuosien 2019 – 2020 tavoitteet

- 1) Uuden varhaiskasvatustilaston mukaisen varhaiskasvatuksen järjestäminen Ristijärven kunnassa
- 2) Uusi varhaiskasvatussuunnitelma käytössä
- 3) Yhteisistä käytänteistä sopiminen muiden Kainuun varhaiskasvatusten kanssa mm. verkostotapaamisissa.
- 4) Kotihoidontuen kuntalisän maksamista jatketaan.

Haasteita pienessä varhaiskasvatustaloksessa tuo vuorohoidon järjestäminen ja väistötiloissa toimiminen. Henkilöresursseja lisätään, jos lakisääteistä hoidon tasoa ei muutoin pystytä pitämään yllä.

Uusi varhaiskasvatustilasto astui voimaan 1.9.2018. Laki edellyttää varhaiskasvatuksen opettajien määrän lisäämistä 2/ ryhmä. Ristijärven kunnan varhaiskasvatuksen tavoitteena on muuttaa henkilöstörakennetta ns. luonnollisen poistuman kautta, minkä siirtymäkausi mahdollistaa. Henkilöstörakenteen muuttaminen tuo lain edellyttämää pedagogista osaamista lisää varhaiskasvatukseen.

Erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitseville lapsille sekä haasteellisen käyttäytymisen omaaville lapsille järjestetään muun muassa tuettua ja ohjattua toimintaa mahdollisuuksien mukaan. Kyseiset lapset harjaannuttavat taitojaan pienryhmissä. Näiden lasten osalta erityisen tuen tarve kirjataan myös lasten varhaiskasvatussuunnitelmiin. Varhaiskasvatustilaston mukaan erityistä tukea ja kasvatusta tarvitsevien lasten määrä tulee huomioida myös henkilöstön määrässä, jos lapsilla ei ole erityisavustajaa ryhmässä.

Lakisääteistä varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelua ei ole saatu vuonna 2016-2017 lainkaan. Haasteena on saada turvattua laadukas erityistä hoitoa, kasvatusta ja opetusta tarvitsevien varhaiskasvatus. Neuvotteluja konsultaatiokäyntien mahdollistamiseksi on käyty ja tavoitteena on turvata erityistä kasvatusta ja opetusta tarvitsevien lasten lakisääteiset palvelut.

Kotihoidontuen kuntalisän jatkamisesta päättää valtuusto. Varhaiskasvatuksen talousarvioon on varattu tarkoitukseen määräraha talousarviovuodelle ja suunnitelmakaudelle.

Verkostoituminen Kainuun muiden kuntien kanssa on entistä tärkeämpää. Yhteisten tapaamisten ja koulutusten avulla yhdenmukaistetaan toimintakulttuuria ja taataan Kainuun lapsiperheille samanarvoiset varhaiskasvatuspalvelut.

Talous Lasten päivähoito	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1 000 €	TS 2021 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	86 500	52 800	49 625	50	50
Henkilöstökulut	-332 702	-321 038	-376 993	-344	-344
Palvelujen ostot	-72 659	-65 673	-69 715	-70	70
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-23 935	-12 375	-15 030	-8	-8
Avustukset	-53 871	-52 000	-60 000	-60	-60
Muut toimintakulut	-54 822	-17 423	-13 115	-13	-13
TOIMINTAKULUT	-537 989	-468 509	-534 853	-495	-495
TOIMINTAKATE	-451 489	-415 709	-485 228	-446	-446
<i>Ulkoinen toimintakate</i>	-393 299	-370 083	-438 928	-406	-406
<i>Laskennalliset erät</i>	-9 020	0	0	0	0
Kokonaiskustannukset	-460 509	-415 709	-485 228	-446	-446

Tehtäväalue:
Vastuuhenkilö

Perusopetus
Rehtori/sivistyspäällikkö

Toiminta-ajatus:

Ristijärveltä juuret ja kantavat siivet lapsille ja nuorille tulevaisuuteen! Kunnan ainoana perusopetuskouluna tuotamme perusopetuksen palvelut mahdollisuuksien mukaan kaikille kunnan oppivelvollisuusikäisille. Järjestämme perusopetusta yhteistyössä muun muassa Hyrynsalmen kunnan kanssa. Yhteistyötä voidaan laajentaa koko sivistystoimen alueella laajemmallekin alueelle. **Peruslähdekohtana on ihmisen kunnioitus ja kasvatusrakkaus.**

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Hyvinvoinnin nostaminen keskiön esi- ja perusopetuksessa – Mens sana in corpore sano ja Liikkuva koulu sekä kerhohankkeet tukena	Oppilaiden tietoisuus terveistä elintavoista näkyy myös käytännön toimissa ja valinnoissa. Opetushenkilöstö kehittyy omasta hyvinvoinnista huolehtimisessa ja toisten hyvinvoinnin edistämisessä	Kasvisten ja salaattien syönti lisääntynyt nykyisestä. Vakavasti ylipainoisten oppilaiden määrä vähentynyt 8. luokan oppilaille tehdyssä laajassa terveystarkastuksessa ja omasta terveydentilasta kiinnostumisen määrä kasvanut

		Opetusmenetelmät ovat kehittyneet entistä toiminnallisemmiksi Kehityskeskusteluissa työhyvinvointi on kasvanut
Turvallisen toimintaympäristön luominen perusopetukseen	Oppilaiden ja henkilöstön turvallisuuden tunne on parantunut syksyn 2018 tasosta kouluterveyskyselyn ja Halmerin sekä kehityskeskustelujen yhteenvedossa	Toimintaympäristö koetaan sekä henkisesti että fyysisesti turvallisiksi Halmeri - kyselyssä

Määrälliset tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Opetushenkilöstö 1.8.	11	11	11	11	11
* yhteiset Hyrynsalmella	2	2	2	2	2
* etäopettajat Suomussalmelta ja Puolangalta	2	2	1	1	1
Avustajat (1 määräaik.)*	4	6	6	6	6
Oppilasmäärä (painotettu)	100	105	105	101	105
- esikoulussa	11	13	10	8	10
- joista kuljetusoppilaita	45	57	n. 52	n. 50	n.50

*Koulunkäynnin ohjaajien työajasta kohdistuu osa iltapäiväkerhon vetämiseen ja osa hallinnon tehtäviin koulunkäynnin ohjaamistyön lisäksi.

Ristijärven syntyvyysluvut näyttävät ennusteiden valoissa pysyvän tällä hetkellä tiedossa olevaan v. 2024 samalla tasolla, noin 10 lasta/vuosi. Muualla Kainuussa tulevana vuosina ikäluokat pienenevät jyrkästi.

Yleistä henkilöstöresursseista:

Yhteistyötä Hyrynsalmen kunnan kanssa jatketaan biologian ja historia-yhteiskuntaopin sekä äidinkielen aineenopettajan opetuksen osalta. Tänä lukuvuonna Hyrynsalmen opettajat opettavat meillä edellisvuosia vähemmän, sillä yläkoulun opetussuunnitelma on vähentänyt mm. biologian tunteja ja meillä pientä 7. luokkaa opetetaan reaaliaineissa yhdessä 8. luokan kanssa. Tämän lukuvuoden jälkeen etäopetukseen ei osallistuta enää säästösyistä.

Opetushenkilöstön määrään vaikuttaa 11-vuotisen oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden lukumäärä ja heidän yksilölliset avustamistarpeensa, sekä muut erityistä ja tehostettua tukea tarvitsevien oppilaiden määrä.

Lukuvuodelle 2018 – 2019 opetustoimi on saanut OPM:n avustusta yhden koulunkäynninohjaajan palkkaamiseen. Kaksi koulunkäynninohjaajaa hoitaa yhdessä sekä varhaiskasvatukseen koululta siirtyviä oppilaita että iltapäiväkerholaisia. He työskentelevät siis molempien hallintokuntien alla. Koulukuraattoripalvelut ostetaan Suomussalmelta.

Suunnitelmavuodet 2019 – 2020 tavoitteet

- 1) Yhteistyötä Kainuun kuntien kanssa jatketaan laadukkaana perusopetuksen takaamiseksi Ristijärvellä ja yhteisten hankkeiden toteuttamista. Yksin hankkeiden saaminen on vuosi vuodelta vaikeampaa.
- 2) Koulu pääsee järjestämään toimintaansa normaalitiloissaan ja opetustyö saadaan vastamaan nykyistä opetussuunnitelmaa.
- 3) Esi- ja perusopetuksen pääpainoalueena on terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.
- 4) Lukuvuoden 2019-20 keväällä aloitetaan lakisääteinen varhennettu englannin opetus ensimmäiseltä luokalta lähtien ja se tarkoittaa tuntikehyksen kasvua 2 vvh. Uusi englannin kielen opetussuunnitelma laaditaan Kainuussa yhteisesti.

Talous Perusopetus	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
TOIMINTATUOTOT	69 295	48 156	55 290	12 000	12 000
Henkilöstökulut	-772 541	-753 499	-815 818	-743 000	-743 000
Palvelujen ostot	-342 404	-290 580	-301 790	-298 000	-295 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-40 933	-36 930	-32 540	-33 000	-33 000
OMuut toimintakulut	-178 629	-186 648	-154 108	-153 000	-153000
TOIMINTAKULUT	-1 334 507	-1 267 657	-1 304 256	-1 227 000	-1 224 000
TOIMINTAKATE	-1 265 213	-1 219 501	-1 248 966	-1 215 000	-1 212 000
<i>Ulkoinen toimintakate</i>	<i>-996 763</i>	<i>-952 413</i>	<i>-1 007 988</i>	<i>-974 000</i>	<i>-971 000</i>
<i>Laskennalliset erät</i>	<i>-15 922</i>				
Kokonaiskustannukset	-1 248 988	-1 219 529	-1 248 988	-1 215 000	-1 212 000

Tehtäväalue: Kirjasto ja kulttuuri
Vastuhenkilö: Kirjasto- ja kulttuurivastaava

Toiminta-ajatus: Kirjaston tarkoituksena on tuottaa sen käyttäjille yhdenvertaiset mahdollisuudet elämän eri tilanteista selviämiseen, itsensä kehittämiseen ja henkiseen virkistytymiseen sekä toimia kulttuurisena kohtaamispaikkana. Kulttuuritoimen tarkoituksena on kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen taiteen ja kulttuurin keinoin yhdessä Ristijärven kulttuuritapahtuma ry:n kanssa.

Tavoite	Mittari	Tavoite
Yhteisöllisyys	Tapahtumat eri ikäryhmille	Teatteri- ja konerttimatka, kirjailijavierailut, lukupiirit, runomatinea, näyttelyt
Käyttäjälähtöisyys	Käyttäjäpalautteen kerääminen	jatkuvaa, vuorovaikutteista
Kirjaston palvelukyky	Aineiston uudistaminen > 400 kirjaa/1000 as > 50 lehteä/1000 as > 50 muuta aineistoa/1000 as	517 43 62
Kirjaston käyttöaste	> 40 % asukkaista	38
Lainojen määrä	> 14 lainaa / asukas	13,8
Toiminnan taloudellisuus	Kustannukset €/as < 80 € *	98,7

Määrälliset tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS2020	TS2021	Kainuu 2017 *
Lainojen määrä / as	13,8	15	14	14	14	15,57
Kirjastokäynnit / as	7,6	12	10	10	10	9,15
Käyttömenot, netto €/as	100,50	101,57	102	102	102	57,30

* Opetus- ja kulttuuriministeriön tilasto 2017.

Talous Kirjasto- ja kulttuuri	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2019 1 000 €	TS 2020 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	2 494	2 300	1 320	1	1
Henkilöstökulut	-65 737	-64 900	-69 008	-69	-69
Palvelujen osto	-9 378	-11 870	-12 020	-12	-12
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-21 336	-23 320	-22 150	-22	-22
Muut toimintakulut	-34 787	-43 938	-32 860	-33	-33
TOIMINTAKULUT	-131 239	-144 028	-136 038	-136	-136
TOIMINTAKATE	-128 745	-141 728	-134 718	-135	-135
<i>Ulkoisen toimintakate</i>	<i>-96 404</i>	<i>-100 690</i>	<i>-101 858</i>	<i>-102</i>	<i>-102</i>
<i>Laskennalliset kustannukset</i>	<i>-3 522</i>				
Kokonaiskustannukset	-132 267	-141 728	-134 718	-136	-136

Toiminta vuonna 2019

Talousarviovuonna kirjasto on mukana Kainuun kirjastojen yhteisissä hankkeissa sekä alueellisen kehittämistehtävän omaavan Oulun kaupunginkirjaston Alueellinen eKirjasto –hankkeessa, jonka asukaslukuun suhteutettu kustannus 700 euroa/vuosi jakaantuu eri aineistomenojen kesken. Kirjastonkäyttöä ja lukuharrastusta tuetaan uusiutuvalla aineistolla, aktivoivilla tapahtumilla ja Kainuun Lukukummi – dialogisen lukemisen hankkeella varhaiskasvatuksessa. Omatoimikirjasto lisäpalveluna laajentaa työikäisten ja perheiden kirjastonkäyttömahdollisuuksia.

Kulttuuritarjontaa toteutetaan näyttelytoiminnalla sekä järjestämällä teatteri- tai konserttimatkoja tai tuottamalla niitä omaan kuntaan. Kulttuuritoimi on mukana Kainuun lasten- ja nuorten kulttuurikeskus ry:n toiminnassa sekä Kaikukortti-hankkeessa sekä Veisuuestivaalin ja Ämmäinviikon järjestelyissä.

Tehtäväalue: Hyvinvointipalvelut
Vastuhenkilö: Vapaa-aikaohjaaja ja sivistyspäällikkö

Toiminta-ajatus: Hyvinvointipalvelujen tarkoituksena on tuottaa ristijärveläisille kansalaisopiston ja musiikkiopiston palvelut sekä laadukkaita liikunta- ja nuorisopalveluja. Hyvinvointipalvelut mahdollistavat kuntalaisten fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia.

Kansalaisopisto ja musiikkiopisto

Kansalaisopisto pyrkii järjestämään ja kehittämään opetustaan ristijärveläisten toiveiden mukaisesti. Kansalaisopiston palvelut tuottaa Paltamon kunta. Kansalaisopiston toimintaan on budjetoitu 40 500 € vuodelle 2019, mikä on noin 2.000,00 euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Musiikkiopisto järjestää viikoittain opetusta Ristijärvellä sekä keskuskoulun että seurakuntakeskuksen tiloissa. Musiikkiopistolle on budjetoitu musiikkiopiston rehtorin ilmoituksen mukaisesti 3.300 €.

Musiikinopetusta tarjoaa Ristijärvellä myös kansalaisopisto ja yksityiset henkilöt. Koulun bändikerho toteutetaan opetushallitukselta saadulla kerhotoiminnan rahoituksella.

Liikunta- ja nuorisotyö

Palveluja tuotetaan yhteistyössä toisten kuntien sekä paikallisten seurojen ja yhdistysten kanssa. Lakisääteisistä toiminnoista etsivän nuorisotyön hoitaa ostopalveluna Kajaanin kaupunki. Ostopalvelusta laskutetaan vain toteutuneiden poimintojen mukaan. Vapaa-aikatoimen tehtävänä on mahdollistaa kuntalaisten hyvinvointia ja luoda yhteisöllisyyttä.

Liikunnan osa-alueella tarkoituksena on saada ohjattua liikuntatoimintaa kaikenikäisille ristijärveläisille, sekä tuottaa monipuolisia nuorisotyön palveluita yhteistyössä 4H-yhdistyksen, paikallisten seurojen ja koulun kanssa.

Kainuu on hyvinvointitilastoissa Suomen mustimpia kuntia, ja ongelmat keskittyvät erityisesti väestön ylipainoisuuteen, vähäisiin liikkumistottumuksiin, epäterveellisiin ruokailutottumuksiin, mielenterveys- ja päihdeongelmiin. Tavoitteena on saada vähän liikkuvat lapset ja nuoret ohjatun liikunnan ja terveellisten elämäntapojen piiriin entistä tiiviimmällä yhteistyöllä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, kerho- ja järjestötoiminnan sekä soten yhteistyöllä. Erityisesti on huomioitava **perheiden mukaan saaminen** terveen elämän talkoisiin. Tällä hetkellä nuorisotalo on avoinna kahtena iltana viikossa ja disco järjestetään kerran kuukaudessa. Loma-aikoina (hiihtoloma, kesäloma ja syysloma) pyritään järjestämään jatkossakin yönyli leirejä eri-ikäisille lapsille ja nuorille.

Liikuntakerhoja järjestetään lähes jokaisena koulupäivänä.

Kunnan nuorisotoimi käyttää väliaikaisesti seurakunnan nuorisotilaa nuorisoiltojen järjestämiseen. Tilavuokrat näkyvät selkeästi kohonneina vuokratuloina nuorisotoimen taloudessa.

Talous	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1 000 €	TS 2021 1 000 €
Hyvinvointipalvelut					
TOIMINTATUOTOT	3 085	190	0	0	0
Henkilöstökulut	-28 251	-36 843	-42 415	-42	-42
Palvelujen osto	-49 888	-55 680	-49 670	-50	-50
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-3 998	-1 890	-1 160	-1	-1
Avustukset	-3 500	-3 500	-3 500	-6	-6
Muut toimintakulut	-16 097	-13 969	-24 830	-8	-8
TOIMINAKULUT	-101 735	-111 882	-121 576	-105	-105
TOIMINTAKATE	-98 649	-111 692	-121 575	-105	-105
<i>Ulkoisen toimintakate</i>	<i>-86 815</i>	<i>-98 123</i>	<i>-120 445</i>	<i>-104</i>	<i>-104</i>
<i>Laskennalliset kustannukset</i>	<i>-1 899</i>				
Kokonaiskustannukset	-98 649	-111 692	-121 575	-105	-105

Tavoitteet vuodelle 2020

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Kuntalaisten osallistaminen hyvinvointia lisääviin tapahtumiin	Yleisötapahtumien osallistujamäärät kohtuullisia Terveyskyselyissä (Teaviisari yms.) kasvaneet hyvinvointitulut	Kiinnostuneisuus omaa hyvinvointia kohtaan kuntalaisilla kasvanut Tapahtumissa yli 30 kävijää

Laaja-alainen nuorisotoiminta	Erilaisia tapahtumia nuorille. Nuorisotalo auki kahtena päivänä viikossa yhteistyössä 4H:n kanssa	Nuorisotalon toiminnan lisäksi järjestetty myös muuta toimintaa mm. liikuntakerhoja, discoja, leirejä
Aktiivinen osallistuminen yhteistyötahojen koulutuksiin ja palavereihin viimeisimmän tiedon jalkauttamiseksi kuntaan.	Nuorisovaltuustossa edustus Ristijärveltä. Aktiivinen osallistuminen yhteistyötoimintaan.	Etsivä nuorisotyö hoidetaan lakisääteisesti. Säännöllinen osallistuminen yhteistyöhön toteutunut. Valtakunnallisiin palvelun laatua ja saavutettavuutta mittaavia mittareita tuottaviin kyselyihin vastattu
	Nuorisovaltuuston ja vanhusneuvoston sekä kunnan luottamusmiesten välinen yhteistyö toimivaksi	Nuorisovaltuustoa ja vanhusneuvostoa kuullaan säännöllisesti kunnan päätöksenteon pohjaksi.

Lisäksi vapaa-aikatoimi tukee omilla toimillaan ristijärveläisten hyvinvoinnin kasvua. Tietoutta terveellisistä elämäntavoista jaetaan jatkuvasti, kuntalaisia pyritään osallistamaan itsensä monipuolisesti myös liikunnan alalla ja yhteisöllisyyden kasvua pyritään tukemaan resursseja, tietoa, taitoja ja tiloja tarjoamalla.

Palvelualue: TEKNISET PALVELUT

VASTUUHENKILÖ   Tekninen päällikkö

Toiminta-ajatus: Teknisen toimen tehtävänä on huolehtia rakennetun ympäristön toimivuudesta, turvallisuudesta ja yhdyskuntarakenteen kehittymisestä niin, että asuin- ja elinympäristö muodostavat esteettisen, turvallisen, terveellisen ja viihtyisän kokonaisuuden.

Tekninen toimi vastaa kiinteistöjen kunnossapidosta, vesihuollosta, kaavoitus- ja ympäristötoimesta sekä kunnallisteknisistä palveluista. Palvelut tuotetaan osin omana toimintana, osin ostopalveluna omasta kunnasta tai naapurikunnasta.

Yleiset tavoitteet teknisen toimen kehittämiseksi

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Talousarvion riittävyys	Toimintakate	Tekninen toimi tuottanut palvelut talousarviossa määritellyillä resursseilla
Henkilöstön ammattitaidon ylläpito	Koulutuspäivät / hlö	Palvelualueen henkilöstö osallistunut tehtävien edellyttämään koulutukseen työntekijän tavoitteen mukaisesti (2 pv/hlö)
Henkilöstöresurssien riittävyys	Henkilöstön määrä	Henkilökunta mitoitettu tasan tarpeiden mukaan

Tekninen toimi pyrkii sopeuttamaan henkilöresurssiaan terveyskeskuk-
sen/palvelukeskuksen rakentamisesta aiheutuvan muutoksen mukaiseksi täyttämällä eläköity-
neen työntekijän henkilöresurssi osan vuotta osalta määräaikaisella työntekijällä.

Talous	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1 000 €	TS 2021 1 000 €
TEKNISET PALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	1 360 446	1 252 022	1 114 928	946	946
Henkilöstökulut	-333 839	-307 127	-319 814	-320	-320
Palvelujen osto	-582 614	-594 961	-688 660	-518	-508
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-464 169	-453 150	-391 300	-335	-320
Avustukset	-37 201	-31 000	-31 000	-30	-30
Muut toimintakulut	-46 004	-110 283	-67 657	-18	-18
TOIMINAKULUT	-1 463 827	-1 496 521	-1 508 431	-1 220	-1 195
TOIMINTAKATE	-103 381	-244 499	-393 503	-274	-249
<i>Ulkoisen toimintakate</i>	<i>-436 092</i>	<i>-572 168</i>	<i>-661 392</i>	<i>-542</i>	<i>-280</i>
<i>Laskennalliset kustannukset</i>	<i>-500 653</i>	<i>-433 669</i>	<i>-446 191</i>	<i>-411</i>	<i>-392</i>
Kokonaiskustannukset	-604 034	-678 168	-839 694	-684	-642

Tehtäväalue: Hallinto, Rakentaminen ja ympäristö
Vastuhenkilö: Tekninen päällikkö

Tehtäväalue sisältää teknisen toimen hallinnon ja investointien sekä muun rakentamisen toteuttamisen hallinnoinnin.

Rakennus- ja ympäristötoimi pyrkii edistämään, ohjaamaan ja valvomaan rakennushankkeita niin, että rakennukset olisivat turvallisia ja terveellisiä käyttää. Ohjauksessa ja toteutuksessa huomioidaan kulloinkin voimassa olevat määräykset ja ohjeet sekä Ristijärven ominaispiirteet. Tavoitteena on ohjata rakentamista valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti energiatehokkaita ratkaisuja noudattaen. Lisäksi rakennus- ja ympäristötoimi pyrkii valvomaan ympäristönsuojelulain tavoitteiden toteutumista.

Rakennusvalvonta ja rakennuslupien hallintaan kohdistuvat tavoitteet ovat kohdassa Lupa- ja valvontalautakunta.

Talous Rakentamisen ja kunnossapidon hallinto	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1 000 €	TS 2021 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	32 299	13 250	14 700	15	15
Henkilöstökulut	-71 296	-34 777	-34 579	-35	-35
Palvelujen osto	-19 730	-24 615	-31 200	-31	-31
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 568	-2 400	-1 200	-1	-1
Muut toimintakulut	-4 876	-4 656	-5 620	-6	-6
TOIMINAKULUT	-97 470	-65 448	-72 599	-43	-73
TOIMINTAKATE	-65 171	-52 198	-57 899	-58	-58
<i>Ulkoisen toimintakate</i>	<i>-54 279</i>	<i>-49 542</i>	<i>-54</i>	<i>-54</i>	<i>-54</i>
<i>Laskennalliset kustannukset</i>	<i>-2 464</i>				
Kokonaiskustannukset	-67 635	-52 198	-57 899	-58	-58

Rakennustarkastajan palvelut 1,5 pv/vko ostetaan Hyrynsalmen kunnalta. Rakennustarkastaja on tavoitettavissa tiistaisin ja parillisten viikkojen perjantaisin.

Tehtäväalue Vastuhenkilö

Tiet ja kiinteistöt Tekninen päällikkö

Tehtäväalue sisältää tie- ja kiinteistönhoidon hallinnon, kaavatiet, yksityistiet, avustukset, kunnan omistamat kiinteistöt ja yleiset virkistysalueet. Lisäksi tehtäväalueeseen kuuluvat metsien hoito, kaukolämpö ja vesihuolto.

Tehtävänä on kunnan hallinnassa olevien katujen, teiden ja muiden alueiden kunnossapitäminen kustannustehokkaasti huomioiden turvallinen käyttö ja kunnan omistamien ja hallinnoimien kiinteistöjen suunnitelmallinen ylläpito taloudelliset resurssit huomioiden. Lisäksi tehtävänä on liikuntapaikkojen ja puistojen sekä yleisten alueiden kunnossapito niin, että ne ovat viihtyisiä ja turvallisia käyttää.

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Kunnan hallinnoimien teiden kustannustehokas ja tasokas hoito	Arjen turvallisuus	Huolellinen kunnossapito. Ei liukkauden aiheuttamia tapaturmia tai liikennevahinkoja.
Kiinteistöjen tehokas käyttö	Käyttösuunnitelmat	kelvottomia rakennuksia purettu suunnitelman ja talusarvion määrärahojen mukaisesti
Kaukolämpöverkoston hyötysuhteen parantaminen	Hukkaprocentti <15 %	Vanhat kaukolämpömittarit uusittu

Talous Tie- kiinteistöhoito	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1 000 €	TS 2021 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	1 327 944	1 238 772	1 100 228	931	931
Henkilöstökulut	-256 744	-265 302	-278 588	-279	-279
Palvelujen ostot	-516 253	-523 746	-599 960	-439	-439
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-406 945	-396 150	-335 650	-284	-270
Avustukset	-37 201	-31 000	-31	-30	-30
Muut toimintakulut	-40 896	-25 627	-62 037	-12	-12
TOIMINAKULUT	-1 258 039	-1 241 825	-1 317 235	-1 044	-1 029
TOIMINTAKATE	69 906	-3 053	-217 007	-113	-98
<i>Ulkoinen toimintakate</i>	<i>-281 725</i>	<i>-349 378</i>	<i>-504 516</i>	<i>-400</i>	<i>-385</i>
<i>Laskennalliset kustannukset</i>	<i>-449 734</i>	<i>-386 404</i>	<i>-401 017</i>	<i>-367</i>	<i>-351</i>
Kokonaiskustannukset	-377 317	-389 457	-618 024	-479	-449

Saukkovaaran hotellin ja ravintolan purkuun on varattu 90.000 euroa ja helleaikaiseen huoneistojen lämpötilan viilentimisiin 5000 euroa. Saukkovaaran mökit säilytetään ainakin toistaiseksi. Keskuskoulun kuntotarkastusohjelman tekemiseen on varauduttu 10 000 eurolla.

Vuoden 2019 toimintakatteeseen sisältyvien metsien hoidon, kaukolämmön ja vesihuollon toimintakate

	Metsien hoito	Kaukolämpö	Vesihuolto
Toimintatuotot	75 000	300 800	12 900
Toimintakulut	-15 000	-289 450	-8 900
Toimintakate	60 000	11 350	4 000

**Tehtäväalue
Vastuuhenkilö**

**Urheilualueet ja liikuntapaikat
Tekninen päällikkö**

Vastuualue käsittää maastoliikuntapaikat, virkistysalueet ja Osuuskunta Seniorisillalle vuokratun liikuntatalo Virtaalan.

Talous Liikunta- ja virkistysalueet	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1 000 €	TS 2021 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	203	0	0	0	0
Henkilöstökulut	-5 800	-8 049	-6 647	-7	-7
Palvelujen osto	-39 547	-38 600	-57 500	-47	-37
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-55 656	-54 600	-54 450	-49	-49
Muut toimintakulut	0	-232	0	0	0
TOIMINAKULUT	-108 319	-109 249	-118 597	-103	-93
TOIMINTAKATE	-108 116	-109 249	-118 597	-103	-93
<i>Ulkoinen toimintakate</i>	<i>-92 008</i>	<i>-93 249</i>	<i>-102 597</i>	<i>--87</i>	<i>-77</i>
<i>Laskennalliset kustannukset</i>	<i>-50 967</i>	<i>-47 265</i>	<i>-43 974</i>	<i>-41</i>	<i>-39</i>
Kokonaiskustannukset	-159 083	-156 514	-162 571	-144	-132

Latujen kunnossapitoon on varattu 20 000 euroa, alueiden kunnossapitoon 7500 euroa, kelkkareitin omavastuuosuuteen 7500 euroa sekä urheilu- ja tenniskentän kohentamiseen 10 000 euroa. Jatkossa joudutaan miettimään erilaisten liikuntapaikkojen ja reittien määrän sopeuttamista resursseja vastavaksi.

Vastuualue Vastuuhenkilö

Asuminen/Yrityskiinteistöt Kehittämispäällikkö

Toiminta: Vastuualueen tehtävänä on Ristijärven kunnan asuntotoimeen liittyvien palveluiden tuottaminen sekä asumisviihtyvyyden, turvallisen asumisen ja muiden asumisedellytysten parantaminen sekä Ristijärven Vuokratalot Oy:n ja kunnan asuntotoimen toimien yhteensovittaminen.

Ristijärven Vuokratalot Oy:n hallinnoitavana on 56 huoneistoa. Kunnan suoraan omistamien asuinhuoneistojen määrä on 8.

Keskuskoulun vuokratalossa on 8 huoneistoa, joista 4 on asuinkäytössä. Yhdessä huoneistossa toimii kotisairaanhoidon ja kolme huoneistoa on tyhjillään sisäilmaongelmien takia. Alakerrassa on lisäksi arkisto ja pieni kokoustila. Kiinteistöön tehdään korjaus- ja muutostyö. Samalla isot asunnot jaetaan pienemmiksi yksiköiksi vastaamaan tämän päivän kysyntää.

Ratkaisuvalta Ristijärven kunnan vuokra-asuntojen asukasvalinnoissa on kehittämispäälliköllä. Vuokra-asuntojen keskimääräisistä enimmäisvuokrista päättää kunnanhallitus.

Yrityskiinteistöjen vuokrista päättää kunnanhallitus siltä osin kuin tehtävää ei ole siirretty viranhaltijalle. Määräaikaiset yrityskiinteistöjen vuokrasopimukset päättää kunnanjohtaja.

Kunnan yrittäjien menestymisen edellytyksiä ja elinvoimaa vahvistetaan rakentamalla uusia yritystiloja ns.talliosakemallilla. Hanke toteutetaan kun kaikkiin tiloihin löydetään sitoutunut toimija. Kunnalla on mahdollisuus samalla varata tiloja uusien yritystilojen tarvitsijoille.

Suunnitelmavuosien 2020– 2021 tavoitteet

- 1) Teknisen toimen resurssien varmistaminen
- 2) Kiinteistöjen kunnan säilyttäminen
- 3) Metsätaloussuunnitelman uudistaminen

Palvelualue: MAASEUTUPALVELUT

VASTUHENKILÖ Lomituspäällikkö

Toiminta-ajatus: Maaseututoimi vastaa maaseutuelinkeinojen hallintotehtävistä ja maaseutuelinkeinojen kehittämisestä sekä maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalveluista.

Maaseutuelinkeinoviranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamisesta on ollut vuoden 2012 alusta lukien yhteistoimintasopimus Puolangan kunnan kanssa.

Ristijärven kunta vastaa maatalousyrittäjien lomituspalvelujen järjestämisestä Melan kanssa tehdyn toimeksiantosopimuksen mukaisesti paikallisyksikön alueella, johon kuuluu Ristijärven lisäksi Hyrynsalmi, Paltamo, Puolanka ja Suomussalmi.

Lomituspalvelujen tarkoituksena on turvata maatalousyrittäjien toiminta yritysten vuosilomien ja sijaisapujen aikana. Lisäksi järjestetään tuettua maksullista lomittaja-apua mahdollisuuksien mukaan.

Ristijärven paikallisyksikkö vastaa turkistarhaajien lomituspalveluista koko Kainuussa lukuun ottamatta Vuolijoen aluetta.

TAVOITTEET 2017

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Tiedottamisen ja koulutuksen järjestäminen maaseutuyrittäjille yhteistyötahojen kanssa	Järjestetyt tiedotus-/koulutustilaisuuksien määrä	vähintään 1 /vuosi omassa kunnassa
Järjestetään maatalousyrittäjien lomituspalvelut lainmuokaisina kattavasti ja tasapuolisesti ammattitaitoisen henkilöstön avulla	<ul style="list-style-type: none"> ◆ vuosilomaa keskimäärin pv/yrittäjä ◆ sijaisapupyynnöiden toteutuminen ◆ tuetun maksullisen lomittaja-apun keskimääräinen käyttö pv/yrittäjä 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ keskimäärin käyttäjää kohti enintään 0,5 päivää alle laissa mainitun rajan, väh. 25, 5 pv/yrittäjä ◆ vähintään 90 % pyynnöistä ◆ ylittää edellisen vuoden tason
Asiakkaat tyytyväisiä saamiinsa lomituspalveluihin	Asiakastyytyväisyyskysely	<ul style="list-style-type: none"> ◆ lomittajien ammattitaidosta yleisarvosana vähintään 4 ◆ lomitushallinnon palvelusta yleisarvosana vähintään 4
Henkilöstön työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen parantaminen	sairauspoissaolo -%	alle vuoden 2018 tason
Lomituspalvelut järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti	<ul style="list-style-type: none"> ◆ lomitusaika/ky ◆ lomituspäivän nettohinta ilman matkakustannuksia 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ enintään +10% valtakunnallisesta keskiarvosta ◆ enintään +10% valtakunnallisesta keskiarvosta

Määrälliset tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
-------------------------	---------	---------	---------	---------	---------

Toteutuneet lomituspäivät	13 291	11 224	11311	12000	11300
Nettopäiväkustannus €/ pv	157,28	170,04	169,12	169,12	170,70
Lomituspalvelujen käyttäjiä	240	219	199	215	195

HENKILÖSTÖ	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019
Vakinaiset viranhaltijat	1	1	1	1	1
Määräaikaiset viranhaltijat	-	-	-	-	-
Vakinaiset työsuhteiset	44	44	45	44	44
Määräaikaiset työsuhteiset (vuoden aikana)	56	48	55	50	50
Tilapäiset (vuoden aikana)	56	54	50	50	50
Yhteensä	157	147	151	145	145

TALOUS, MAASEUTUPALVELUT	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020 1 000 €	TS 2021 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	2 441 603	2 547 148	2 422 614	2 451	2 451
Henkilöstökulut	-2 080 824	-2 178 863	-2 058 314	-2 094	-2 094
Palvelujen ostot	-320 966	-346 135	-343 350	-342	-342
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-16 445	-18 650	-19 450	-19	-19
Avustukset	-21 934	-28 200	-25 700	-20	-20
Muut toimintakulut	-16 694	-11 954	-13 035	-13	-13
TOIMINTAKULUT	-2 456 863	-2 583 802	-2 459 849	-2 488	-2 488
TOIMINTAKATE	-15 260	-36 654	-37 235	-37	-37
<i>Ulkoinen toimintakate</i>	<i>-9 167</i>	<i>-30 900</i>	<i>-29 400</i>	<i>-29</i>	<i>-29</i>
<i>Laskennalliset kustannukset</i>	<i>-5 246</i>				
Kokonaiskustannukset	-20 506	-36 654	-37 235	-37	-37

Palvelualue: LUPA- JA VALVONTALAUTAKUNTA

Lupa- ja valvontalautakunnan toimialana on rakentamisen viranomaispalvelut, luvat, valvonta ja neuvonta. Lautakunta on uusi valtuustokauden 2017 – 2021 alusta aloittanut viisijäseninen toimielin.

Talous Lupa- ja valvontalautakunta	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Henkilöstökulut	-978	-1 700	-2 000	-2 000	-2 000
Palvelujen ostot	-98	-1 600	-1 300	-1 300	-1 300
Aineet, tarvikkeet, tavarat	0	0	-30	-30	-30

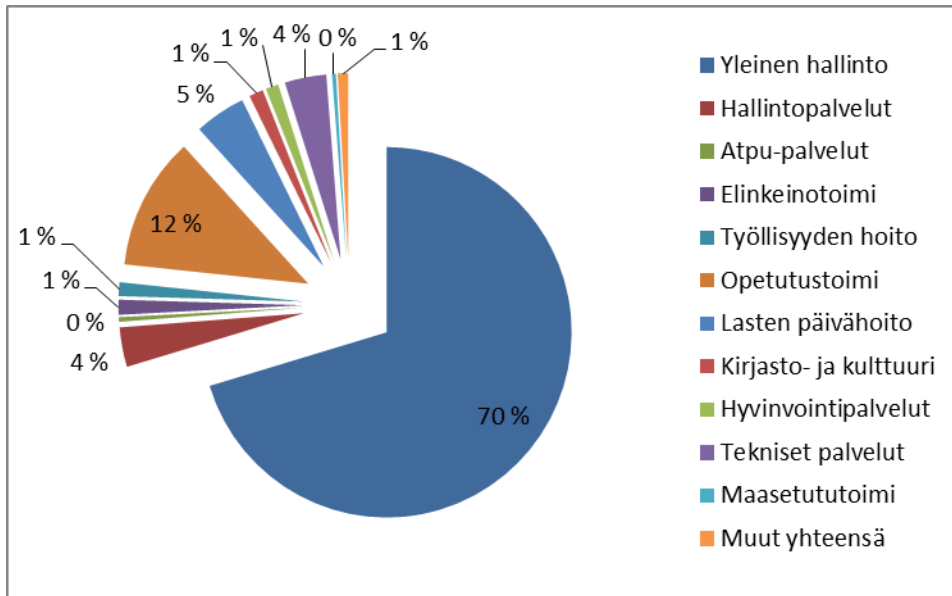
Muut toimintakulut	0	0	-200	-200	200
Toimintakulut/TOIMINTAKATE	-1 076	-3 300	-3 530	-3 530	-3 530

Lautakunnan esittelijänä toimii rakennustarkastaja. Rakennustarkastajapalvelut tuottaa sopimuksen perusteella Hyrynsalmen kunta.

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Ilman lupaa rakennettujen rakennusten saaminen lupa-käytännön piiriin	Lupakäytännön piirin saatujen määrä	20 kpl / vuosi
Asiakkaan odotusajan lyhentäminen ja palvelun laadun parantaminen	Lupahakemukset käsittelyyn viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta, asiakasneuvonta	luvan myöntämisprosessi toteutettu kahden viikon kuluessa lupahakemuksen saapumisesta, maisematyöluvut viikon sisällä
Myönnettyjen rakennuslupien toteutumisen seuranta	Toteuma-aste (aloitettu/keskeytetty/valmis/rauennut)	4 – 10 tarkastusta viikossa

Tehtävälueiden osuus toimintakatteesta

Yleinen hallinto: kunnanhallitus, Sote ky:n, Kainuun liiton ja pelastuslaitoksen maksuosuudet sekä siir-tyneistä toiminnoista aiheutuvat eläkemenoperusteiset maksut, avustuslainat ja verotuskustannukset.

Hallintopalvelut: hallintohenkilöstö, kunnan omat yhteiset tukipalvelut ja palvelumaksut Sote ky:n tuottamista palveluista, henkilöstöhallinto, joka sisältää mm. toimintayksiköttömät –ryhmän eläkemenoperusteiset eläkemaksut.

Muut yhteensä: vaalit, valtuusto, tarkastuslautakunta, vanhusneuvosto, joukkoliikenne, kaavoitus ja lupa- ja valvontalautakunta.

4. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2019 - 2021

Palvelu-/tehtäväalue	v/t	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
YLEINEN HALLINTO						
Kunnanhallitus						
Kunnanjohtaja	v	1	1	1	1	1
Hallintopalvelut						
Hallintopäällikkö	v	1	1	1	1	1
Palvelusihteeri	v	1	1	1	1	1
Palvelusihteeri*	t	1	1	1	1	1
Kehittämispäällikkö	t	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Hallinto yhteensä		4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
*työajasta tekniselle toimelle 40 %						
ATERIA- JA PUHTAANAPITOPALVELUT						
Palvelupäällikkö	v	1	1	1		
Ruokapalvelutyöntekijä (osa työajasta puht.pid.)	t	4	4	4	0,6-1	0,6-1
Siivooja	t	3	3	3	3	3
Ateria- ja puhtaanapito yhteensä	t	8	8	8	3,6	3,6
* lisäksi vuosiloma- ja työlomasijaisia välttämättömän tarpeen mukaa						
<i>Suunnitelmavuosien henkilöstömitoitus tarkentuu vuoden 2019 lopulla (ateriapalveluhenkilöstö siirtyy ole-massa olevan tiedon mukaan Attendon palvelukseen 1.1.2020).</i>						
SIVISTYSPALVELUT16131						
Lasten päivähoito						
Varhaiskasvatusvastaava	v	1	1	1	1	1
Lastentarhanopettaja	v	1	1	1	1	1
Lastentarhanopettaja 16131	t			1	1	1
Lastenhoitaja	t	4	4	3	3	3
Laitosapulainen	t	1	0	0	0	0
Päivähoitoavustaja	t	0	1	1	1	1
Perhepäivähoitaja	t	1	1	1	1	1
<i>Määräaikaiset lastenhoitajat*</i>		2	2	2	2	2
Päivähoito yhteensä		10	10	10	10	10
*käytetään vakinaisten sijaisena						
Hyvinvointipalvelut						
Kirjasto-kulttuurisihteeri	v	1	1	1	1	1
Kirjastoapulainen	t	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58
Vapaa-aikahjaaja	t	1	1	1	1	1
Hyvinvointipalvelut yhteensä		2,58	2,58	2,58	2,58	2,58

Palvelu-/tehtäväalue	v/t	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021
Perusopetus						
Opetushenkilöstö, josta	v	12	12	12	12	12
- vakinaiset	v	11	10	11	11	11
- määräaikaiset	t	2	2	2	2	2
- kuntien yhteiset opettajat (ostopalvelu)*		(2)	(2)			
- etäopettajat (ostopalvelu)*		(1)	(1-2)			
Avustava henkilöstö (koulunkäynninohjaajat, toimisto, iltapäiväkerho)	t					
- vakinaiset	t	3	3	5	5	5
- määräaikaiset (hankerah.)		2	2	1	1	1
Yhteensä kunnan palveluksessa olevat		18	16	18	18	18
<i>määräaikaiset: vakinaisten sijaisena toimivat yhteiset ja etäopettajat eivät sisälly kunnan henkilöstömäärään</i>						
<i>Sijaisia käytetään välttämättömässä tarpeessa. Osa sijaisuuksista hoidetaan sisäisillä järjestelyillä.</i>						
TEKNISET PALVELUT						
Tekninen päällikkö	v	1	1	1	1	1
Kiinteistönhoitaja	t	1	1	1	1	1
Rakennusmies/ja ympäristötyöntekijä	t	2	2	1	1	1
Määräaik. kiinteistönhoito- ympäristötyönt.			1	1	0	0
Kehittämispäällikkö / Teknisen toimen talous- ja toimistopalvelu	t	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Tekniset palvelut yhteensä.		4,5	5,5	4,5	3,5	3,5
<i>Palvelusihteerin työpanosta ohjattu teknisiin palveluihin 40 % (josta rak.tark. 15 %)</i>						
<i>Vakinaisen henkilöstön mitoitusarve tarkentuu vuoden 2019 loppuun mennessä, tai kun hoivaosaston toiminta tk:n tiloissa päättyy.</i>						
MAASEUTUPALVELUT						
Lomituspäällikkö	v	1	1	1	1	1
Johtavat lomittajat	t	2	2	2	2	2
Määräaikainen johtava lomittaja (osa-aik.)	t		0,5	0,5	0,5	0,5
Maatalouslomittajat	t	42	43	42	42	42
Määräaikaiset maatalouslomittajat	t	21	55	55	55	55
Tilapäiset maatalouslomittajat (vuoden aikana)	t	0	50	50	50	50
Yhteensä		66	151,5	150,5	150,5	150,5
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ (sis. työll. v. 2016)		116	198	198,1	192,7	192,7
- josta vakinaiset		87	86	86,6	83,0	83,0
Vakinaiset ilman lomittajia		45	43	44,6	40,2	40,2
TUKITYÖLLISTETYT kunnan toimipisteissä (arvio velvoitetyöllistettävistä/vuosi), jakson pituus enintään 6 kk	t	0	1	2	2	2

5. KONSERNIN TAVOITTEET

Yhteisöt

Kuntayhtymät otetaan mukaan konserniin, mutta ne eivät ole kunnan tytäryhteisöjä. Osakkuusyhteisö on konserniin kuulumaton yhteisö, jossa kunnalla on vähintään viidesosa ja enintään puolet yhteisön osakkeista tai osuuksien äänimäärästä ja jossa kunnalla on vähintään viidesosa yhteisön osakepääomasta. Osakkuusyhteisöjä vuoden 2019 alussa on yksi, Ristijärven Vesiosuuskunta.

Toimivat konserniyhtiöt 1.1.2019

Ristijärven Vuokratalot Oy	kunnan omistusosuus 100 %
Seniorpolis Oy	kunnan omistusosuus 100 %
Osuuskunta Seniorisilta Oy	kunnan omistusosuus 58,8 %
Kuntayhtymät	
Kainuun Sosiaali- ja terveydenhuollon -ky	kunnan omistusosuus 2,48 %
Kainuun Jätehuolto -kuntayhtymä	kunnan omistusosuus 2,04 %
Kainuun liitto –kuntayhtymä	kunnan omistusosuus 1,81 %

5.1 KONSERNIYHTIÖIDEN TOIMINNALLISET TAVOITTEET 2019

Toiminnalliset tavoitteet asetetaan merkittävimmille tytäryhteisöille. Vuokrataloja tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena.

Ristijärven Vuokratalot Oy

Toiminta-ajatus

Vuokrataloyhtiön toiminta keskittyy vuokra-asuntojen vuokraustoimintaan sekä asuntojen hallinointiin ja markkinointiin. Tavoitteena on saavuttaa asuntojen korkea käyttöaste ja jatkaa rakennusten kunnostustoimia siten että asunnot ovat houkuttelevia ja viihtyisiä sekä turvallisia käyttää ja asua.

Visio

Ristijärven kunnan strategisena tavoitteena on saattaa kaikki Ristijärven kunnan suoraan tai välillisesti omistamat asuinhuoneistot kiinteistöyhtiön hallinnoitaviksi huomioiden Ristijärven Vuokratalot Oy:n taloudellinen kantokyky. Samalla tulee kuitenkin huolehtia siitä, että tarjottavien vuokra-asuntojen määrä vastaa kysyntää. Yhtiö hallinnoi, ylläpitää ja vuokraa huoneistoja sekä kehittää yhtiön tuottamia palveluita.

Toiminta vuonna 2019

Ristijärven Vuokratalot Oy jatkaa rakennusten suunnitelmallista kunnostusta. Tulevana toimintavuotena jatketaan PTS:n tekemistä siten että kaikista taloista on suunnitelma remonttien kiireellisyydestä aikataulutuksineen ja hinta-arvioineen. Asumisviihtyvyyttä pyritään parantamaan kuuntelemalla koko ajan herkällä korvalla asukkaita ja heidän toiveitaan sekä vastaamaan niihin resurssien puitteissa. Kunnaksenkujan jätekatokset, Kunnaksenkujan 1:sen käyttövesiputkisto ja mahdollisesti Esalantien pesuhuoneiden korjaukset ovat vuoden merkittävimpiä kunnostuksen kohteita.

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Asukasviihtyvyys	Asukasvaihtuvuus	< 30 %
Haluttavat ja viihtyisät asunnot	Asukastyytyväisyys, suunnitelmalliset vuosikorjaukset	Suunniteltujen vuosikorjausten toteuttaminen
Asuntojen hyvän käyttöasteen ylläpito	Käyttöaste	Käyttöaste > 90 %
Voitollinen tulos	Tilinpäätös 2019	Tulos voitollinen ja > 5000 €

Osuuskunta Seniorisilta, VIRTAALA

Visio

Osuuskunta Seniorisillan liiketoiminta-ajatuksen tavoitteena on asiakaskunnan kokonaisvaltaisen palvelukokonaisuuden toteuttaminen perustuen hyvinvointi- / liikuntapalvelujen, ohjelmapalvelujen, majoituspalvelujen ja kahvilapalvelujen myymiseen. Osuuskunnan tarkoituksena on terveyttä, kunnossa pysymistä ja hyvää oloa edistävien palveluiden tuottaminen erityisesti ikääntyville henkilöille kannattavan liiketoiminnan muodossa. Lisäksi varsinaisen tarkoituksen tukemiseksi on tarkoituksena tarjota palveluita ja tiloja kaiken ikäisille asiakkaille sekä yrityksille.

Toiminta ja organisaatio

Osuuskunta Seniorisilta ylläpitää Liikuntatalo Virtaalan toimintaa ja harjoittaa vuokraustoimintaa omistamissaan Apartementos huoneistoissa osoitteessa Verkkotie 10. Toiminnan tavoitteena on löytää uusia käyttäjäryhmiä palvelujen piiriin ajankohtaisilla teemoilla ja palvella paikkakuntalaisia sekä matkailijoita. Asuntojen vuokrausta lyhyt- ja pitkäaikaiseen käyttöön jatketaan ja mahdollisuuksien mukaan laajennetaan.

Vastuuorganisaationa toimii osuuskunnan hallitus, jossa ovat edustettuina osuuksien omistajat. Kunnan omistusosuus on suoraan 58,8 % ja Seniorpolis Oy:n kautta 29,4 %. Osuuskunnalla on 2 työntekijää.

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Toimintojen käyttöaste	Kävijämäärät	Kävijämäärät pysyvät ennallaan ja lisääntyvät eri ryhmissä
Toiminnan tehostaminen	Muutos palvelujen käyttäjissä Osaava henkilökunta	Uusia palveluja otetaan käyttöön.. Palvelut toteutetaan kustannustehokkaasti.
Menojen kattaminen toiminnasta saaduilla tuloilla	Liikevaihto Kunnan rahoitus	5 – 10 %:n lisäys nykyiseen Kunnan rahoitus säilyy ennallaan.

Seniorpolis Oy

Ristijärven kunnalla on ostopalvelusopimus Seniorpolis Oy:n kanssa elinkeinotoimen asiantuntijapalvelujen tuottamisesta, viimeksi Helmi Willas –hankkeen kautta. Vuoden 2019 talousarvioon kunta ei ole varannut määrärahaa palvelujen ostamiseen. Yhtiöllä ei ole ollut palkattua henkilökuntaa hankkeen päättymisen jälkeen.

Kiinteistö Oy Saukkohaka

Kiinteistö Oy Saukkohakan kiinteistö on myyty vuonna 2018 Skandinavian Berry Oy:lle. Yhtiöllä ei tule olemaan toimintaa vuonna 2019.

Konsernijohtolle ja kunnan edustajille asetetut tavoitteet

	TP 2015	TP 2016	Tp 2017	TA 2018	TS 2019
Konsernijohtolle asetetut tavoitteet					
Konsernijohtoon raportoitava valtuustolle, krt/v	2	2	2	2	2
Konsernin toimintatuotot toimintakuluista, %	55,4	54,71	55,19	-	-
Konsernin vuosikate poistoista, %	63,6	68,9	92,29	-	-
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	34,3	36,6	38,7	-	-
Konsernin korolliset lainat/asukas, €	4 409	4 583	5 105	-	-
Kunnan edustajille asetetut tavoitteet					
Edustajien raportoitava tytäryhteisöstä kunnanhallitukselle, krt/v	-	-	2	2	2

Kunnan vastuusitoumukset tytäryhteisöissä 1.1.2018

<i>Ristijärven Vuokratalot Oy</i>	euroa 1 215 000
-----------------------------------	--------------------

Kunnan takausvastuut osakkuusyhteisöissä 1.1.2018

Ristijärven Vesihuolto-osuuskunta	410 082,44 €
Ristijärven vanhaintukisäätiö	59 166,34 €